

TIGHT BINDING BOOK

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200625

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY.

Call No. K81.6 | 592A Accession No. K 2320

Author శ్రీ నివాస

Title అక్షరణి

This book should be returned on or before the date
last marked below

ಅರುಣ

ಶ್ರೀನಿವಾಸ

ಬೆಂಗಳೂರು.

ಬೆಂಗಳೂರು ಪ್ರೆಸ್, ಮೈಸೂರು ರೋಡ್

೧೯೨೯

ವಿಷಯಸೂಚಿಕೆ

- ಮುನ್ನುಡಿ
- ೧ ಅರುಣ
- ೨ ತೆಂಗಾಳಿ
- ೩ ತಿರಸ್ಕೃತ
- ೪ ಭಯಪಟ್ಟ ಅಳಿಲು
- ೫ ಕುರುಡರು
- ೬ ಹಾಳೂರು
- ೭ ಅಭಮನ್ಯು
- ೮ ಹರಿದಾಸನ ಪದಗಳು
- ೯ ಸ್ವಳಗಳ ಹಸರುಗಳು
- ೧೦ ಸೀತಿ
- ೧೧ ತ್ಯಾಗಭೋಗ
- ೧೨ ಆತ್ಮಗೀತೆ
- ೧೩ ಸಾರಿಚಾತದ ಕತೆ
- ೧೪ ಇಂದುಮತಿ
- ೧೫ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ
ಮಂಗಳಾಚರಣ

ಮು ನ್ನ ಡಿ

ಸಿರಿಯರಸನ ಕೃಪೆಯಿಂದಾಂ
ಏರಚಿಸಿದೇ ಕಿರಿಯ ಕಾವ್ಯವಾಲೆಯನೀಗಕಾ
ಸರಸಿಗಳ ನಿಮ್ಮ ಮುಂಗಡೆ
ಯಿರಿಸಿರುವಂ ಮಮತೆಯಿಂ ವಿಭಾವಿಸಿದನೀಂ ||

ಪೊಸತೆಂಬ ದೋಷಮಂ ಮ
ನ್ನಿ ಸಿಯೆಂದಾಂ ಬೇಡನೀಗ ದೋಷವ್ರಾತಂ
ಮಸಗಿಪ್ಪನ್ನೀ ಕೃತಿಯೊಳಾ
ಪೊಸತಂಬಾ ಸ್ಯಷ್ಟದೋಷಮುಂ ಮರೆಗುಮಲೇ ||

ಕೃತಿಯಂ ಗಯ್ಯುದಕಾಂ ಪಂ
ದಿತನಲ್ಲವು ಸಂಸ್ಕೃತದೊಳು ಕನ್ನಡದೊಳಮೇ
ನತಿ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ ವಾಂಛಿಯಿ
ದತಿಯಾಗಿದೆ ಸೇವಗೆಯ್ಯೆ ನಾಡನ ನುಡಿಯೊಳಾ ||

ಶಾಲೆಯಲಿ ಪಾರವಾಯ್ತು ಎ
ಶಾಲ ಸುವಾಬ್ಬಿಯಡಿ ಮರನ ಹೂಣರ ನುಡಿಯೊಳಾ
ಮೇಲಾದ ಸರಸ ಕವಿತೆಯ
ವಾಲೆಯ ನೋಡಿಸೆನವರ ಕವಿಗಳ ಕೃತಿಯಂ ||

ಪರಭಾಷೆಯಂ ಕಲಿತವಂ
ಏರಚಿಸೆ ತೂತಗಿಹನು ಕನ್ನಡದಿ ಕವಿತೆಯನೆಂ
ದೊರೆಯುವರೇ ಪ್ರಾಜ್ಞರಾ ಸಂ
ಚರಿಸುವುದಲೆ ಕಾವ್ಯಶಕ್ತಿಯೆಲ್ಲ ನುಡಿಯೊಳಧ ||

ಕೇಣವ ತೋರಲಾರದಲೆ ಮತ್ಕೃತಿಯೊಳ್ ಏಬುಧಾಳಿಯಂತು ನಾಂ
ಹೂಣರ ಭಾಷೆಯಂ ಕಲಿತು ಕನ್ನಡದೊಳ್ ಕೃತಿಗೆಯ್ದನಾದೊಡಂ
ನಾಣಿಯೆ ವಾತೆಯೆಲ್ಲ ನುಡಿಯೊಳ್ ಕವಿಮಂಡಲಿಗಂಜ ತತ್ವಮಂ
ಕಾಣರೆ ಪಂಡಿತರ್ ಕಲಿಯಲಾಗದೆ ಕಾವ್ಯಮನಸ್ಸುಭಾಷೆಯೊಳ್ ||

ಹೂಣರ ಭಾಷೆಯಂ ಕಲಿಯೆ ಕನ್ನಡ ಮಾತಿನ ಸೇವೆಗೇಸದೊಂ
ದೂಣಿಯನಾದುದೇ ತಿಳಿವು ಮನುಸದೊಳ್ ತಲೆದೋರ್ಪಮುನ್ನಮೇ
ಕಾಣೆನೆ ನಾಡಿನೀ ನುಡಿಯ ತದ್ರಸಮಂ ಕಿಂಯಿಂಟೆ ಬುಟ್ಟಿಯೊಳ್
ತಾಣವಗೆಯ್ದದಂ ಸಿಲಸದೇ ನುಡಿ ನಾರದಿಸಿಂತು ಒರ್ಕುಮೇ ||

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನೊಳ್ ಬನಿಸಿ ಕನ್ನಡಮಂ ಮೂದಲಿಂದೆ ಕೇಳ್ದರ
ನ್ನನ್ನರೂಳಾವನುಂ ಕೃತಿಯಗೆಯ್ದುದು ಸೋಜಿಗಮಾಯ್ತೆ ಕಾಣ್ಪೆ ನಾ
ಸನ್ನೆಯಮೆಂಟದಂ ಕಲಿತ ಸಾಸಿರ ಮಂಟಯ ಪತ್ತ ನಾಡವಿ
ಚ್ಚೆನ್ನ ಕೃತಿಪ್ರವಾಹನನು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿದು ಕಾಣದಿರ್ಪುದಂ ||

ವಿಠ್ಠಲಿಯ ತಂತ್ರಿಯೊಂದುಗುವ ಸುಂದರ ಸುಸ್ವನದಂತೆ ಚೆಲ್ಪು ನೀ
ತಾಣದ ಕೇಳಿಯೊಳ್ ನಗುವ ಬಾಲೆಯಲಿಂಚರದಂತೆ ಮಂಜುಳಂ
ಜಾಣಿಸಭಾರದಿಂ ಕೆಡದ ಬಾಲನ ಮಲ್ಲುಲಿಪ್ಪೂಲ್ಪಿವೂಹಕಂ
ನಾಣಿಯ ಕೂರ್ನೆಯಿಂ ಬೆಳೆದು ಸರ್ಜೆದ ಭಾಷೆಯಿದೆಮ್ಮ ಕನ್ನಡಂ ||

ಉನ್ನತಿವತ್ತ ದೇಶಮಿದು ಭಾರತವರ್ಷದ ನೂರು ದೇಶದೊಳ್
ಮನ್ನಣೆಯಿಂದೆ ಬಾಳ್ವ ನುಡಿಯಮ್ಮಯ ಕನ್ನಡ ಮಾತು ಭಾಷಿಸಲಾ
ಜೆನ್ನಿಗರಾಯನೂತ್ತಿಯಲಿ ಸುಂದರಕಾವ್ಯ ಸುಖ್ಯಜಿತ್ರಮಂ
ಮುನ್ನನೆಗಳ್ಳರಾ ಸದಮಲ ಪುತಿಭಾಂಚಿತರೆಮ್ಮ ನಾಡವರಾ ||

ಆ ಮೈಮವತ್ತ ಕವಿಗಳ
 ಸೀಮೆಯೊಳೆಂ ಕವಿತೆ ಸುಲಭವಾದುದೆ ಅಥವಾ
 ಧೀಮಂತರಾ ಸ್ರಾಜ್ಜ ರೆನಿಸಿ
 ದಾನುಹಿವನಾಸ್ತಿತರ ಒನಕೆ ಕವನಂ ಸಹಜಂ ||

ಅದರಿಂದಲನ್ನ ಚಪಲತೆ
 ಗದಿಸಿರ್ಪೀ ಕೃತಿಯ ಸಹೃದಯರಾ ಸೈರಣಿಯಿಂ
 ದೆದೆಯೊಳೆಡೆಗೊಟ್ಟು ಕೇಳುವು
 ದುದಾರಿಗಳಾ ರಸಿಕರನ್ನನಾಡ ಬನಂಗಳಾ ||

ಹರಿಯೊಲೈಯಿಂದೆ ಕೃತಿಯಿದು
 ಸರಳಂ ಸರಸಂ ಸುಬೋಧಮುಕ್ತೆಮು ಜನರೂಳಾ
 ಸ್ವಿರಮುಕ್ತೆ ಕೃತಿ ರಸಜ್ಞತೆ
 ಧರಣಿಯೊಳೆ ಸ್ವಗಗಸುಖದ ಪರಿಯನರಿಯಿಸಲಾ ||

ಮಧುಗಿರಿ, ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ ಸಂ||)
 ಆಷಾಢ ಶುದ್ಧ ಪಂಚಮಿ)

ಶ್ರೀಸಿವಾಸ.

ಅರುಣ

ಶ್ರೀ
ಅರುಣ

—o—

ಅರುಣ.

ವಿನತಾಪುತ್ರಾ
ದಿನಪತಿಸೂತಾ
ಅಪರಾಜಿತ ಚಿರತರುಣಾ
ಏಶ್ವನಿಬೋಧಕ
ಶಶ್ವನ್ನೋದಕ
ಪರಿಶುದ್ಧಾಂತಃಕರಣಾ
ಸಿರ್ಮಲ ಭಾಸಾವರಣಾ
ಅರುಣಾ

ದಿನಬಹಮುನ್ನವೆ ಅಂಡವ ಭೇದಿಸಿ
ಜನಿಸಲು ನೀತೊಡಗಿರುವುದನೋಡಿ
ಮಾತೆವಿನತೆ ಒಹುಭೀತಿಯ ತಳೆದಳು
ಕಾತರಳಾಗುತ್ತೆ ನಿನಗಿಂತೊರೆದಳು

ಆತುರವೇಕೆ
ಜನಿಸದಿರೀಗಳೆ
ದಿನಬರುವುದುತಡೆ
ಮಾತನುಕೇಳು

ಎಂದು ಮಾತೆ ಮೊರೆಯಿಡುತ್ತಿರೆ ಕೇಳದೆ
ಮೋಡಿಯಮಾಡುತ್ತೆ ನೀನೈತಂದೆ
ಚೆಂದದನಗೆಯಿಂ ಮೊಗ ಸೊಗಯಿಸುತ್ತಿರ
ಕೂಡಲೆ ಚಿಪ್ಪನುಸೀಳುತ್ತೆ ಬಂದೆ.

ತೋಳಗುವ ಮುಖ ನೆರೆಮರುಗುವ ಕದವು
ಬೆಳಗುವ ಕಣ್ಣು ಸರಳೊಲು ತೋಳ್ಳು
ಜೆಂದದ ಸರಸದ ಮಂದಹಾಸ ಬಹು
ಅಂದವಾದ ಮೇಲೊಡಲಿಂ ಜನಿಸಿದೆ

ಕಾಲಕೆಮುನ್ನ
ಜನಿಸಿದ ಕತದಿಂ
ತನುವರೆಯಾದುದು
ಕೀಳೊಡಲಿಲ್ಲ

ಮಾತೆಯು ನೋಡುತ್ತೆ ಮರುಗುತ್ತೆ ನಿನ್ನನು
ಪತಿಯೆಡೆಗೊಯ್ದಳು ನಮಿಸುತ್ತೆ ನುಡಿದಳು
“ ಪಾತಕವೇನನುಗೆಯ್ದೆನೊ ಕಾಲಿಲಿ
ಸುತನಂ ಪಡೆದೆಂ ಪೊರೆಯುವುದಿವನಂ.

“ ಗರುಡನುಪೇಂದ್ರಗೆ ವಾಹನನಾಗಿರೆ
ಕಿರಿಯಂ ಕಾಲಿಲಿಯಾಗುತ್ತೆ ನೆಲದಲಿ
ಸುಳಿದಾಡುವುದೇತರ ಬಾಳುವೆಯಿದು
ಕಳವಳವನು ನಾಂ ತಡೆಯಲಿಕಾರೆನು

ಎನ್ನಯ ಮಾತ
ಲಾಲಿಸಿ ಬಾಲಗೆ
ಕೀಳೊಡಲನು ಕೊಡಿ
ಕುನ್ನಿಯ ಸಲಹಿ ”

ಎಂದು ನಿನ್ನ ಮುನಿಯಡಿಗಳೊಳಿಟ್ಟಳು
ಮರುಗುತ್ತೆ ನಿನ್ನಯ ಮೊಗವನು ನೋಳ್ಳು
ಜೆಂದದ ಮುಖ ಜೆಂದದ ಮೇಲೊಡಲಿದು
ಮುರಿದೊಡಲಾದುದೆ ಎಂದು ಮರುಗಿದಳು.

ಸುಮನಸತಾತಂ ಸತಿಯಂ ಸುತನಂ
 ಸ್ತೀಮಿತ ನಯನದಿಂ ನೋಡುತೆ ನುಡಿದಂ
 “ ಮರುಗದಿರಿವನುಂ ಪೆರ್ಮೆಯಪಡೆವಂ
 ಸುರರೆಲ್ಲ ಯುವಕರಹರಲೆ ಬಾಲರು
 ಅವರೊಳಗಿಲ್ಲ
 ಬೋಳೆಯರೋಳಿಗೆ
 ಬಾಲಕನಹನೀ
 ಕುವರಂ ಭದ್ರೆ
 ಮನವೋಹನ ಸುಂದರರೂಪನಿವನ
 ಅರುಣಾ ಎಂಬರು ದಿವಿಜರು ಮಂಗಳೆ
 ಅನುವಾನವಬಿಡು ಧೈರ್ಯದಿನೀನಡೆ
 ಬರೆ ಕಜ್ಜದ ದಿನ ಕರೆಯುವರಿವನಂ.”

ಕಲದಿನ ಬಹವೊದಲದಿತಿಯ ಕುವರರು
 ಬಳಿಗೆಬಂದು ವಿನತೆಗೆ ವೊಡಮಟ್ಟರು
 “ ಮೂರುಲೋಕಗಳ ಬೆಳಗಲು ಗಗನದಿ
 ತೇರಲಿತಿರುಗಲು ಇನನೊಪ್ಪಿರುವನು
 ಜತೆಯಲಿ ಕುಳಿತು
 ತೇರನು ನಡೆಯಿಸೆ
 ಸಾರಧಿಯಿಲ್ಲವು
 ಇತರರು ನಾವು
 ಉತ್ಸಾಹ ಶಾಂತಿ ಸೈರಣೆ ಬಾಲ್ಯದ
 ಸರಸತೆಯನು ಬೇಕನಿತನು ಕಾಣೆವು
 ಉತ್ಸಾಹಶಾಲಿ ಶಾಂತಂ ಸೌಮ್ಯಂ
 ಅರುಣಂ ಮಾತೇ ಕಳುಹುವುದವನಂ ;

ಅರುಣ

“ ಉದಯಿಸುತ್ತರ್ಕನು ಖರಕಿರಣದಿ ಬರೆ
ಬೆದರಿ ಬೀವಗಳು ಗುಹೆಗಳ ಸಾವ್ವವು
ಹಗಲಿರುಳಿಲ್ಲದೆ ತಿಮಿರದಿ ಬೆಳೆಯುತೆ
ಜಗವು ಮುಂಬರಿಯದಂತೆಯೆ ನಿಲ್ವುದು
ಸಾರಧಿಯಾಗಿ

ಅರುಣನು ಸೂರ್ಯನ
ಕಿರಣವ ತಡೆಯಲು
ತೋರದು ಬೇಗೆ

ಅರುಣನ ಮಂದಸ್ಥಿತವನು ನೋಡಿ
ನೆಮ್ಮಿ ಬೀವಗಳು ಹೊರಗೇ ನಿಲುವುವು
ನೆರೆಯಲು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಿ ಬೆಳಕಿನ ಝಳ
ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಳ್ಪುದ ಕಲಿಯುತೆ ಬೆಳವುವು.’”

ಎಂದಾದಿವಿಜರು ಮೂರೆಯಿಡೆ ಏನತೆಯು
ಸಂದೇಹವನುಳಿದಾಗಳೆ ನಿನ್ನಂ
ಕಳುಹಿದಳರುಣಾ ನೀನೈತಂದು
ಕುಳಿತು ಚಂಡಮಾರ್ತಾಂಡನ ಮುಂಗಡೆ
ಸಾರಧಿಯಾಗಿ

ಅಂದಿನಾವೂದಲು
ಇಂದಿಗುಮುಂದಕು
ತೇರೋಡಿಸುವೆ

ಲೋಕವಸುತ್ತುವುದೆಂಬುದ ನಿರ್ಜರು
ವತ್ಸಾ ನೀನೊಂದಾಟವೆಂದೆಣಿಸಿ
ಈ ಕೇಳಿಯೊಳೆಲ್ಲೆಡೆ ಸಾರ್ದೆಲ್ಲವ
ಉತ್ಸಾಹಶೀಲ ನಲಿಯಿಸುತ್ತಿರುವೆ.

ಅರುಣ

ಕೋಟ್ಯಂತರ ಯೋಜನದಾಗಸದಲಿ
ನಾಟ್ಯದಿ ತೊಡಗಿಹ ಉಡುಗಳ ಸಾರುವೆ
ಅವರೊಡನಾಡುತ ಪರಿವಹ ವೊದಲಹ
ಪವನಾವರಣಗಳಲಿ ನೀಂ ಸುಳಿಯುವೆ

ಗೋಳವೊಂದರಿಂ

ಪಾರಿ ಮೇರುವನು

ವಿಾರುತೆ ಬೇರೆಯ

ಗೋಳವ ಸಾರುವೆ

ಏಕದಿವಾರಾತ್ರಿಯೊಳೀ ಸೃಷ್ಟಿಯು
ಏಳುಗಾಳಿಯಲಿ ಸುಳಿಯುತೆ ಸುತ್ತಿ
ಲೋಕದೊಳೆಲ್ಲೆಡೆಗಾಟವ ತರುವುದು
ಬಾಲಕೇಳಿಯಾಗಿರುವುದು ನಿನಗೆ.

ತಿಳಿನೀರಲಿ ಮರಿವಿಾಂಗಳು ಹಿರಿಯರ
ಬಳಿಯಲಿ ಚಲಿಸದೆ ನಿಂದವೊಲುದಯದ
ಕಿರುತಾರಗೆ ಕಣ್ಮಿಸುಕದೆ ನಭದಲಿ
ಹಿರಿತಾರೆಗಳೊಡನಿರುತಿರೆ ನೀನು

ಹುಡುಗನ ತೆರದೆ

ಬೆರಳತೋರಲವು

ಹರಿದೋಡುವವು

ಸಡಗರದಿಂದೆ

ತಿರುಗಿ ಮಾರ್ಗದಲಿ ಕೆಲದಲಿ ನಿಲ್ಲುತೆ
ಇಲ್ಲಿಗುಬಹನೋ ಎಂದವು ನೋಡಲು
ಮರಳಿ ಬಂದು ಅವಹೆದರಿಸಿ ಓಡಿಸಿ
ಚೆಲ್ಲಾಟವನಾಡುವೆ ನೀ ಸತತವು.

ನಿನ್ನ ಬರವನಾಕಾಯುತೆ ನಿಂದಿರೆ
 ಮುನ್ನಿಹ ಹರಹಿದಕೊಂಬೆಯ ಬೇವಿನ
 ಮಿಸುಕದೆಲೆಯ ಬರಿರೇಖೆವೊಲಾಗಿ
 ಪ್ರಸರಿಸುತಿದೆ ನಿನ್ನಯ ನಿರ್ಮಲ ಪ್ರಭೆ
 ಕರಗಿದ ಹೊನ್ನ
 ತೆಳುರಸದಂದದ
 ಕಳೆ ಮುಂಬರಿದಿರೆ
 ಮರ ಎಲೆ ಮಧ್ಯೆ

ಸವನಿಸಿದಾಕಾರಿನದಿನ ಮಿಂಚಿಂ
 ಸಂತಸವೊಗೆದಿರೆ ಗರಿಯನು ಹರಹಿದ
 ನವಿಲನು ಚಿತ್ರದೆ ರಚಿಸಿರುವಂದದೆ
 ನಿಂತಿದೆ ಮನವನು ಗೆಲುತಿಹ ಚೆಲ್ವಿಂ.

ಸುಮಧುರ ಸರಸಾಲಾಪ ಏನೋದದೆ
 ರಮಣಿಯರಸನೊಡನಿರುತರೆನಿಶಿಯೊಳಾ
 ಇನಿದಾಗದ ನಿದ್ರೆಯಸೇರ್ದುಡಯದಿ
 ಕನಸೊಳಾಸುಖವ ಮರಳಿ ಪಡೆಯುತಿರೆ
 ನೀನೈತಂದು
 ಕತ್ತಲು ಹರಿದುದು
 ಹೊತ್ತಾಗುತ್ತಲಿದೆ
 ಮಾನಿನಿ ಎಂದು

ಮಲರಗಣ್ಣು ಎಮೆಮಧ್ಯದಿ ನೋಡುತೆ
 ಮೃದುಲ ಕಿರಣ ಸಂಸ್ಪರ್ಶದಿನ್ನೆಳ್ಳಿಸಿ
 ಚೆಲುವೆಯ ಮೊಗದಲಿ ಮೊಸದಿನಕೊಪ್ಪುವ
 ಎದೆವುಗುವ ಬೆಳಗ ನಿಲಿಸುತೆ ನಡೆಯುವೆ.

ಆರುಣ

ಆಯದಿಮುಂಜಾನೆಯೊಳೆಳೆವಕ್ಕಿಯು
ತಾಯತು ವ್ವುಳ ಸುಖೋಷ್ಣಾವರಣದಿ
ವೊಡೆ ಪಸಿದರೆ ಮಂಪರದಲಿ ಗುಟುಕನು
ಕೊಡುತಿರುವಳು ತಾಯ್ ಎನ್ನುವ ಭ್ರಮೆಯಲಿ

ಕೊಕ್ಕನು ತೆರೆದು
ಸುಮ್ಮನಿರಲು ನೀಂ
ತಮ್ಮಾ ಎನ್ನುತೆ
ಪಕ್ಕಕೆಬಂದು

ದಿಮ್ಮನೆ ಕನಸಲಿ ಬಾಯ್ಬೆರೆದರೆ ವೊಡೆ
ತುಂಬುವುದುಂಟೇ ಮರುಳೇ ಏಳು
ಬಮ್ಮಿಗೆ ಗಜಿಬಿಜಿವಾಡೈ ಮಾತೆಯು
ತಿಂಬುದ ತಹಳೆಂದೆಬ್ಬಿಸಿ ಮರೆಯುವೆ.

ನವ್ಯಸಂಸಾರದೊಲುಮೆಯ ಶಯ್ಯೆಯ
ಭವ್ಯಸುಖದೆ ನಿದ್ರಿಸ ದಂಪತಿಗಳ
ಪ್ರಣಯವಾಕ್ಯತಿಯ ಪಡೆದವೊಲೆಸೆಯುವ
ಅಣುಗನುಮಲ್ಲಿಯೆ ನಿದ್ರೆಯೊಳಿರುತಿರೆ

ಹೊತ್ತಿಗೆಮುನ್ನ
ಹಾರಿಬರುವೆ ನೀಂ
ಸಾರುತೆ ಹಸುಳೆಗೆ
ಮುತ್ತನು ಕೊಡುವೆ

ನಲಿದು ನಗುತೆ ಮಗು ಏಳಲು ಜತೆಯಲಿ
ಎರಡು ನಿಮಿಷ ಆಡುತೆ ಬಾಲಕನನು
ಮಲರೇ ಮಾತಾಪಿತರನು ಎಬ್ಬಿಸಿ
ಮರುಳರ ಮಾಡಿಂತೆನ್ನುತೆ ನಡೆಯುವೆ.

ದೂರದ ಸಾಗರವಕ್ಕು ದೆ ಮುಗಿಹ
 ಧೀರಸವಿಾರನನೆಬ್ಬಿಸಿ ಪೇಳುವೆ
 ಸಕಲಸುರಭಿಸುಮಸಂಕುಲವರಳಿ
 ಅಕುಟಿಲ ಹೃದಯದಿ ಕಾದಿವೆ ಮಾರುತ
 ಮಂದಗಮನದಿ
 ಬಳಿಯನು ಸಾರುತೆ
 ಕೊಳುನೀನವರಿಂ
 ಗಂಧವನೀಗ

ಎಂದಾಯುವಕ ಮರುತನಂ ಕಳುಹಿಸಿ
 ಸುಮಗಳ ಜತೆಗವನಾಡುವ ಸರಸದ
 ಚೆಂದವನೋಡುತೆ ಹಿಂದೆಯೆ ಸಾರುವ
 ವಿಮಲಹೃದಯ ಚಿರಬಾಲಾ ನೀನು.

ಇಂತು ಲೋಕದಲಿ ಸುಂದರ ಸುರುಚಿರ
 ಸಂತಸಕೆಡೆಯೆಂದೆನಿಸಿರುವೆಲ್ಲಕು
 ದಿನಪತಿಸೂತಾ ನವಸುಭಗತೆಯನು
 ಅನುದಿನ ಉದಯದಿ ಬಿಡದೆತರುವನೀಂ
 ಚೇತನಗಳೊಳು
 ಎಳೆತನದಿಂದಲೆ
 ಬೆಳಕನು ಎಳಸುವ
 ಪ್ರೀತಿಯನಿಡುವೆ

ಹೆಳವನಾದೊಡಂ ನಗುವೊಗದಿಂದಲೆ
 ಲೋಕವನಲಿಯಿಪ ಕಾರ್ಯದಿ ತೊಡಗಿ
 ಇಳೆಬಾಂದಳಗಳೊಳೆಲ್ಲೆಡೆ ಸುಳಿಯುತೆ
 ಶ್ರೀಕರಾಂಶು ನೀಂ ಸುಖವನು ಕಾಣುವೆ.

ಅರುಣ

ಅರುಣಾ
ವಿನತಾವೃತ್ತಾ
ದಿನಪತಿಸೂತಾ
ಅಪರಾಜಿತ ಚಿರತರುಣಾ
ವಿಶ್ವವಿಬೋಧಕ
ಶಶ್ವನ್ನೋದಕ
ವಿಮಲಸುಪ್ರಭಾವರಣಾ
ಪರಿಶುದ್ಧಾಂತಃಕರಣಾ
ಜೀವರಹೃದಯದಿ
ಪಾವನ ನಿನ್ನಯ
ಉತ್ಸಾಹವಿನಿಸನಿರಿಸಿ
ನಿರ್ಮಲ ಪ್ರತಿಭೆಯತರಿಸಿ
ದೋಷಹಾರಿ ಸಂಚರಿಸು
ಇಂತು ಲೋಕವನು ಪೊರೆಯುತ್ತೆ ಅರುಣಾ
ಸಂತತ ಬಾಳೈ ನಿರ್ಬರ ತರುಣಾ.

ತೆಂಗಾಳಿ.

ಬಾರ ಮುಂಬೇಸಗೆಯ ಮೆಲನಡೆಯವಾರುತ
ಬಾರಯ್ಯ ಮಧುಮಾಸದೈತರವ ಸಾರುತ
ಬಾರ ಲೋಕಕೆ ಹರಿಸದೈಸಿರಿಯ ಬೀರುತ
ಬಾರ ಸೊಗಸಿನ ತೆರನ ಜನಕೆಲ್ಲ ತೋರುತ.

ಮೊದಲವತ್ಸರದ ಹಣ್ಣೆಲೆ ಬಣ್ಣಮಾಸಿ
ಉದುವದಿನ ಬಹುದನರೆಭಯದಿ ಹಾರೈಸಿ
ಇದಿನೋಳ್ಪುದರ ಮೇಲೆ ಮಲುಮೆಲನೆಬೀಸಿ
ಸದಯ ಬೆಸುಗೆಯಬಿಡಿಸಿ ಅದನು ಕಡೆಹಾಯ್ಸು.

ತರುಲತಾರಾಜಿಗಳ ಬಾಡಿರುವಮೆಯ್ಯ
 ಕರುಣಿ ಕೂರ್ಮಯತೋರುವೀ ನಿನ್ನಕೈಯು
 ಸರಸಸಂಪರ್ಕವಿಂ ನಲಿಸುತ್ತಯ್ಯ
 ಪರಸತ್ಪವಲ್ಲಿ ತಳಿವಂತೆ ಹರಸಯ್ಯ.

ಎಲ್ಲ ಲತೆಗಳನೋಳ್ಳ ನೊದಲಿಲ್ಲಿಬಂದು
 ನಲ್ಲನೀಮರೆದಿರಲು ಎರಹದಲಿನೊಂದು
 ತಲ್ಲಣಿಸುವೀಮಲ್ಲಿಗೆಯನು ತರಿಸಂದು
 ಲಲ್ಲಿಯಿಂ ಸಂತೈಸಿ ವೊರೆ ದೀನಬಂಧು.

ಎನ್ನ ಜೀವವ ನಿನ್ನ ಸೊಗದಿನಾವರಿಸು
 ಹಣ್ಣೆಲಿವೊಲೆನ್ನ ಹಳೆಗನಸುಗಳ ಹರಿಸು
 ಚಿನ್ನಹೊಸಬಾಳ ಹೊಸರಸಗಳನೊಸರಿಸು
 ಚೆನ್ನಹೊಸತಳಿರು ಸುಮಫಲಗಳನು ತರಿಸು.

ಅರಿಯದವರಾವು ಎಮ್ಮಯಮನದ ನೂರು
 ವಿರಸತೆಯ ತೊಟ್ಟುಗಳ ಕಳಚಿ ಅವ ತೂರು
 ಮರಣದಲಿ ಜೀವನದ ಮೊಳೆಯಿಹುದ ತೋರು
 ಪರಮಾತ್ಮನುಂಟು ಸುಖದೊಳಮೆಂದು ಸಾರು.

ಮೆಲುಮೆಲನೆ ಪಸರಿಸುತೆ ತೆಂಕಣಿಂ ಬಾರ
 ಪಲವಿಧದ ಸಿಂಗರವ ವನಗಳಿಗೆ ತಾರ
 ನಲವಿನಂಕೆಯ ನಿತ್ಯತೆಯ ತೋರು ಧೀರ
 ಚೆಲುವು ದೊರೆಯಾಳ್ಪುದನು ಸಾರೈ ಸವಿಾರ.

— —

ಅದು

ತಿರಸ್ಕೃತ.

ನಯದನಡೆಯಿಂ ನೊರಜುಕಲ್ಗಳೊಡನಾಡುತ್ತ
ಹರಿಯುತಿಹ ತಿಳಿನೀರ ಸಣ್ಣಸರಳೇ
ದಯೆಯಮರೆದವಳನ್ನೊಳುಲಿಯದಹ ಮಲ್ಪಾತ
ಸರಳತೆಯತೋರಿ ನೀಸುಲ ಎನ್ನೊಳು
ಪ್ರಿಯೆಮುನಿದಿರುವಳೀಗ ಮಾತನಾಡದೆ ಇಹಳು
ದಯೆತೋರಿ ಸಂತಸವನೀಡುನೀನು.

ತಳಿರಮಧ್ಯದ ಕುಳಿತು ಸ್ವರಗಳನು ಸುರಿಯುತಿಹ
ಸವಿಯಗಾನದ ಸೊಗಸಗರಿಯ ಪಕ್ಷಿ
ಮುಳಿದೆನ್ನ ದಯಿತೆಯೆನ್ನೊಳುಸುಡಿಯದಾ ಮಧುರ
ರವದೊಲುಮವಾತನೀನೆನಗೆ ಪಾಡು
ಲಲನೆಯಾ ದನಿಯ ಕೇಳಲು ತವಕಪಡುತಿಹನು
ಸಲಿಸು ತವಗೀತದಿಂದಾಸೆಯದನು.

ಶಾಂತತೆಯ ಸೊಬಗ ತಿಳಿವೊಂಬೆಳಗಿನಲಿಹರಹಿ
ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ ಪಸರಿಸಿಹ ಸೂಗದುದಯವೇ
ಕಾಂತೆ ಆಲಿಂಗನದಿ ಕೊಡದ ಸುಖವನು ನಿನ್ನ
ಜಸದಿನಾವರಿಸಿ ನೀನೆನಗೆ ನೀಡು
ಪಂತಮಾಡುತಲವಳು ನೀಡದಿಹ ಹಿರಿಯ ಆ
ಆಂತರ್ಯ ಶಾಂತಿಯನು ನೀನು ನೀಡು.

ಕ್ರೂರೆಯಾಗಿಹವಳು ಕೋಪವನು ಪಿಡಿದಿಹಳು
ದೀನನಾಗಿಹ ಎನ್ನ ಕಡನೋಡಳು
ಪಾರಿವದ ಕೂಜನದ ಸೊಗದ ಮೆಲ್ಲುಡಿಗಳನು
ಮೌನಿ ಚೆಂದುಟಿಗಳಿಂ ತಡೆದಿರುವಳು
ನೀರೆ ಕೋಪಿಸೆ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷಾಂತ ನಿಶಿಯ ಮು
ನ್ನೀರಂತೆ ಎನ್ನ ಮನ ತಳಮಳಿಪುದು.

ಭಯಪಟ್ಟ ಅಳಿಲು.

ಅಳಿಲೆಂದಿದೆನ್ನ ಬಳಿ
 ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿದೆನ್ನ
 ಘಳಿಲನೆಯೆ ನೋಡಿ ಹರಿದಾಡಿ ಓಡಿ
 ಬಳಿಯ ಮರವಿದನೇರಿ
 ಕಳೆಯಮೇಲ್ಗಡೆ ಕುಳಿತು
 ಮುಳಿದೊಂದು ದನಿಯಿಂದೆ ವೊರೆಯುತ್ತಿಹುದು ||

ಖಳನೊರ್ವ ಬಂಟಹನು
 ಕುಳಿತಿಹನು ಬಳಿಯೊಳೆನು
 ತೆಳೆಯರಿಗೆ ಪೇಳ್ವೆಯೋ ಎಂತು ಅಳಿಲೆ
 ಖಳನೊರ್ವಸಿಹಸಿಲ್ಲಿ
 ಸುಳಿಯದಿರು ಬಾರದಿರು
 ಬಳಿಗೆಂದು ಸತಿಗೆ ವೊರೆಯುತ್ತಲಿರುವೆಯೋ ? ||

ಮುಳಿಸು ಬೇಡಳಿಲಯ್ಯ
 ಖಳನಲ್ಲವೈಯ ನಾ
 ನಳಿಲತಿನ್ನುವ ಮನುಜನಲ್ಲವಯ್ಯ
 ಎಳೆಯಳಿಲಕಂಡೆನೆನ
 ಕೊಳೆನೈಯನಾಸದನು
 ಎಳೆಯರುಂಟಿನಗೆ ನಿನಗೆಂತಂತೆಯೆ ||

ಭಯವನುಳಿಯಯ್ಯ ನಾಂ
 ನಯವರಿತ ಮನುಜನೈ
 ದಯೆಯಿರುವುದೆನ್ನ ಮನದಲಿ ನಿನ್ನಯಾ
 ದಯಿತೆ ಬಳಿಸಾರೆ ನಾ
 ನೊಯಿದವಳ ಪಸನಿಲಿನು
 ದಯಿತೆಯೆನ್ನವಳು ಬೇರೊರ್ವಳಿಹಳು ||

ಅಮಣ

ಮನುಜನಾದೊಡೆಯೇನು
ದನುಜನಾನಲ್ಲವಲೆ
ಎನಯದಲ್ಪವ ನಾವು ಕಲತಿರುವೆವು
ಎನುತವಾದಳೆಲಕುಲ
ದಸಿತು ನಯಮಿಲ್ಲದೊಡ
ಮಿಸಿತಸಿತು ನೀತಿಯನು ಪಡದಿರುವೆವು ||
ಕೇಳದೆನ್ನ ಯವಾತ
ಬಾಳವೊಲು ಗಾಳಿಯನು
ಸೀಳುತಿಹ ದಸಿಯನೀ ಸಣ್ಣೊಡಲಿನ
ಆಳದಂದೆಳೆಯುತ್ತೆ
ಸೂಳಯಿಸುತಿಹುದೆನ್ನ
ಚಾಳಿಯನು ನೆಮ್ಮಲಾರದೆ ಆಳಿದು ||

ಕುರುಡರು.

ಕುರುಡನಯ್ಯಾ ಕಬೋದಿಯೋ ಶಿವ
ಧರುಮನೀಡಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ
ಕುರುಡಗೆ ಧರುಮವನೀಡಿ ರಕ್ಷಿಸು
ತಾಯಿ ತಂದೇ ಶಿವ ,

ಎನಗೆ ಕಣ್ಣುಗಳ ಶಿವಕೂಡಲಿಲ್ಲ
ನಿನಗೆ ಕಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟಿರುವನು ದೇವ
ನಿನಗೆಂದಿಗು ಶಿವನೊಳಿತು ಮಾಡಲಿ
ತಾಯಿ ತಂದೇ ಶಿವ ;

ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದ ಪರದೇಶಿಯ ನೋಡು
ಅಣ್ಣತಮ್ಮನೆನ್ನುತೆ ಕಾಪಾಡು
ಕಣ್ಣಿಲಿ ಕುರುಡಗೆ ಧರುಮವನೀಡು
ತಾಯಿ ತಂದೇ ಶಿವ ;

ಕಣ್ಣಿರುವ ನಿನಗೆ ಆ ಶಿವ ತಂದೆ
 ಕಣ್ಣಿಲ್ಲದೆನಗು ಶಿವನೇ ತಂದೆ
 ಅಣ್ಣ ನಾಮರೆತೆ ನೀ ಕೇಳಿಬಂದೆ
 ತಾಯಿ ತಂದೇ ಶಿವ ;

ಎನ್ನ ನೋಡಿನೀ ಕೊಟ್ಟರೆ ಶಿವ
 ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕೊಡುತಿಹನಯ್ಯ
 ನಿನ್ನ ಧರಮು ನಿನ್ನವರ ಕಾಯುವುದು
 ತಾಯಿ ತಂದೇ ಶಿವ ,

ಕುರುಡನಯ್ಯಾ ಕಬೋದಿಯೋ ಶಿವ
 ಧರಮವ ಮರಯದೆ ಕೊಡು ನೀ ತಂದೆ
 ಕುರುಡನ ಮೊರಯಲು ಶಿವ ನಿನೊಳಿಹನು
 ತಾಯಿ ತಂದೇ ಶಿವ.

ಹಾಳೂರು.

ಹಾಳೂರನೋಡು
 ಹಾಳು ಗೋಡೆಗಳ
 ಹಾಳಾದ ಹೊಲಮಡಿಯ
 ಹಾಳುಗುಡಿಯ.

ಬೋರೆಮರದಲ ಹಣ್ಣು
 ತುಂಬಿ ಉದುರಿರಲು
 ಆರಿಸುವರಿಲ್ಲ ಅದ
 ತಿಂಬರಿಲ್ಲ.

ಅಗಳಿನಲಿ ನೀರಿಲ್ಲ
ಅದರ ತಳದಲ್ಲಿ
ಮಿಗಿಬಳಿದ ಮುಳ್ಳುಗಿಡ
ವೊದೆಯಾಗಿದೆ.

ಅರಬಿದ್ದ ಮನೆಗಳು
ನೆಲಸಮದ ಮನೆಗಳು
ಮುರಿದ ಬಾಗಿಲಕಟ್ಟು
ಹೊಲದ ಮುಟ್ಟು.

ಹಾಡಿ ನಡೆಯುವರಿಲ್ಲ
ದನಕರುಗಳಿಲ್ಲ
ಜೀದಿಯಲಿ ಜನವಿಲ್ಲ
ಮನೆಯೊಳಿಲ್ಲ.

ಮುಂಗಡಗಳನು ಗುಡಿಸಿ
ಸಾರಿಸುವರಿಲ್ಲ
ರಂಗು ಕಾರಣೆ ಇಡುವ
ನಾರಿ ಇಲ್ಲ.

ಮಾಳಿಗೆಯ ಮನೆಯಿದು
ಅರಳಿಸೊಸಿಯಿಲ್ಲಿ
ಪಾಳಿಸಲುಗೋಡೆಯಿದು
ಬಿರಿಯುತಲಿದೆ.

ಅಂಗಳದೊಳೆಡೆಬಡದೆ
 ಬಗೆಬಗೆಯ ಮುಳ್ಳು
 ರಂಗವಲ್ಲಿಗೆ ಬದಲು
 ಉಗನಿಯಂಬು.

ಅಂಗಡಿಯಮನೆಯಿದು
 ಕೊಟ್ಟುಕೊಳಲಿಲ್ಲ
 ಸಿಂಗರಿಸಿ ಕೊಂಡಿಲ್ಲಿ
 ಶೆಟ್ಟಿಯಿಲ್ಲ.

ಸಂಜೆಯಾಗುತ್ತಲಿರಲು
 ಬಾಲಕರ ಸುಡಿಯ
 ಮಂಜುಳ ನಿನದವಿಲ್ಲ
 ಕೇಳಿಯಿಲ್ಲ.

ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಂಜೆ
 ಮನೆಮನೆಯ ಸೊಡರ
 ಹಚ್ಚಿ ಬಾಗಿಲೊಳರಿಸೆ
 ವನಿತೆಯಿಲ್ಲ.

ಇಂದುವಿಗೇ ಕಳೆಯೆಲ್ಲ
 ತುಂಬಿರಲು ನೋಡಿ
 ಚೆಂದುವನಾಮ ಬಾಬ
 ಎಂಬರಿಲ್ಲ.

ತಿಳಿಯ ತಿಂಗಳ ಹೊಸಲು
ಹರಿಯುತಿರೆ ನೆಲದಿ
ಬಲಿದ ಜವ್ವನಿಗರ
ಸರಸವಿಲ್ಲ.

ಅಂದುನೋಡಿದ ಸೊಬಗು
ಏನಾಯಿತೆಂದು
ಚಂದಿರನು ನೋಡುವನು
ಮ್ಲಾನನಾಗ.

ದೇಗುಲದಿ ಸೊಡರಿಲ್ಲ
ಹೂವು ಕಾಯಿಲ್ಲ
ಗೂಗೆ ಕೂಗುತ್ತಲಿಹುದೆ
ಸೇವೆಯಿಲ್ಲ.

ನಿಶಿಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನು
ಲಾಲಿಪರಬದಲು
ಹಸಿದ ತೋಳವು ಸರಿಯು
ಊಳಿಡುವುವು.

ಹಿಂದೆಬದುಕಿದ ಬದುಕು
ಚೆಂದವೂ ಸೊಬಗೂ
ಅಂದಿಗೇ ಮುಗಿದುವು
ಇಂದಿಗಿಲ್ಲ.

ಅಂದಿನಾಸಂತಸವು
ಮಂದ ಹಾಸಗಳು
ಕಂದಗಳ ಲಾಲನೆಯು
ಅಂದಿಗಾಯ್ತು.

ದುಡಿವನಿತು ದಿನ ದುಡಿದು
ಮಕ್ಕಳನು ಸಾಕಿ
ಕಡೆಗೆ ಶಕ್ತಿ ಕುಗ್ಗಿ
ಸೊಕ್ಕಿತೂರು.

ತನ್ನ ದಿನ ಬಂತೆಂದು
ಕಣ್ಣುಗಳ ಮುಚ್ಚಿ
ಇನ್ನು ಸಾಕೆನಗೆಂದು
ತಣ್ಣಿಗಾಯ್ತು.

ಕಂದಕವಿ ನೀರೊಣಗಿ
ಎಗಡಿಸಲಿ ಕಾಡು
ಇಂದು ಈ ಊರಿಗೆ
ಹಗೆಗಳಿಲ್ಲ.

ಹಾಳೂರ ನೋಡು
ಹಾಳು ಗೋಡೆಗಳ
ಹಾಳಾದ ಹೊಲಮಡಿಯು
ಹಾಳು ಗುಡಿಯು.

ಅಭಿಮನ್ಯು.

ಸೂಚನೆ|| ಮಗನಳಿದ ಶೋಕದ ಸುಭದ್ರೆ ಮುಳುಗಿರೆ ಸಕಲ

ಜಗದೇಕ ರಕ್ಷಕಂ ಬೇಗದಿಂ ಬಂದು ತಂ

ಗಿಗೆ ಕುವರನಳಿದಿಲ್ಲ ತನ್ನೊಳಿಹನೆಂಬೊಂದು ತತ್ವವಂ ತಿಳಿಯಿಸಿದನು ||

ಕಾಳೆಗದೊಳಭಿಮನ್ಯು ಮಡಿದ ದುಃಖದ ವಾರ್ತೆ
ಪಾಳೆಯದೊಳಲ್ಲ ಕಿವಿಗಳನಿರಿದುದೆದೆಯೊಡೆದ
ಉಳಿಗದ ಜನ ವೇಗದಿಂ ಒಂದು ಪೇಳಲಾರದೆ ಪೇಳ್ವರಂತವುರದೆ
ಕೇಳಿ ದುಃಖದ ವಹ್ನಿಯಲ ಬೆಂದರೆಲ್ಲರುಂ
ಪೇಳಲೇಂ ಶಶಿರೇಖೆಯುಬ್ಬೆಗವ ಪತ್ತವಳ
ತಾಳಲಾರದಶೋಕಭರದಿಂದೆ ನೆಲದೊಳೊಳಿಡುತೆ ಬಿಟ್ಟಳುಸುಭದ್ರೆ||

ಹಾ ಕಂದ ಪೋದೆಯಾ ಬಾಳೈನಿನ್ನೆಂತುಟೋ
ಏಕೆ ನೀಂ ರಣಕ್ಕೆದಿದೈ ಬೇಡವೆಂದೊಡೆಯು
ಮಾಕೆವಾಕ್ತನವ ಸಾಯದಿರೆ ಜನಪೊಗಳದೇ ಪೋಗದೇ ಬೇರೆ ಸೇನೆ
ಹಾ ಕುವರ ಬಾಲ್ಯದೊಳ ಮದಿಯಲೆನ್ನು ದರದೊಳ
ದೇಕೆ ಜನಿಸಿದೆ ಶೋಕಸಾಗರದೊಳಾಳೆಂದು
ನೂಕಿದೆಯತಾಯನೆನ್ನಯ್ಯ ನೀ ಪೋದೆಯಾ ಬಾಳಲೇನಾನೆಂದಳು||

ಮಾವನೇ ನಿನಗೆ ಕೃಷ್ಣಂ ಫಲ್ಲುಣಂ ಪಿತನೆ
ಭಾವ ಭೀಮಂ ನಿನಗೆ ಪಿರಿಯಯ್ಯನಹನೆ ಸಹ
ದೇವನಕುಲರ್ ನನ್ನನೆತ್ತಿನಲಿದಾಡಿಸಿದ ಕಿರಿಯಯ್ಯಗಳೆ ಎಲ್ಲರುಂ
ಹೇವರಿಸದೆಂತು ನನ್ನನು ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲಿ
ಸಾವನೈದೆಂದು ಕಳುಹಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಿದರ್ಪೈ
ಆವ ನಚ್ಚಿನ ನಂಟನಿನ್ನನೆನೆಯಲಿಬಹುದೊ ಎನ್ನಯ್ಯನುಕಂದಾ||

ಅಧುಣ

ಅಕ್ಷಾಹಿಣೀ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಯಿಸಿದ ಬಹು
 ದಕ್ಷ ಸೇನಾನಿಗಳೊಳಿವನೊರ್ವಂ ಶತ್ರು
 ಪಕ್ಷದಾವ್ಯೂಹಮಂ ಭೇದಿಸಲಾ ಬಾರನೇ ನಿನ್ನ ನಟ್ಟಿದರೇತಕೋ
 ಲಕ್ಷದಿನ ಬಾಳಲಿಹ ಬಾಲನಂ ತಮ್ಮಯ ಸ
 ಮಕ್ಷದೊಳೆ ಕೊಲೆಯಾಗೆಬಿಟ್ಟು ಬಾಳುವ ಬಹು ಎ
 ಲಕ್ಷದ ಶೌರ್ಯಮಂ ತೋರಿದರೆ ಸಾಯಲಾರದೆ ಪೋದರೇ
 ಪ್ರಾಥರು||

ಅನ್ನಯವನೆಂದಿಗುಂ ತಾಳದಿಹ ಧರ್ಮಜಂ
 ನಿನ್ನ ಸದೆವಡಿವಮಾತಿಗೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿದನೇ
 ಕುನ್ನಿಯೆನ್ನನೆ ಚೆನ್ನ ಕುವರನೆನ್ನನೆ ಯಿನ್ನು ಮಳೆವರೆಯು
 ಮನನೆ ಕೃಷ್ಣಂ
 ಎನ್ನನೆದಾದೊಡೆಯು ಪಾಲಿಸನೆ ಅರ್ಜುನಂ
 ತನ್ನ ಕುವರಂ ತನಗೆ ಸರಿಯೆನ್ನ ಲೆಳಸಿದೊಂ
 ದುನ್ನತಿಯ ಪೇರಾಸೆ ಬಯಲಾದುದೇ ಯಾವ
 ಪಾಪಕಿದು ಫಲವೊಮೇಣು||

ಅಳಲುತಿರಲಿಂತುಟುಸುಭದ್ರೆಕಡುದುಃಖದಿಂ
 ನಳಿನನಾಭಂ ಬಂದನವನ ನೋಡುತ್ತೊಡನೆ
 ಯಳಲು ನಾಲ್ಮಡಿಯಾಗೆ ಬಂದುಕಾಲೊಳುಬಳ್ಳು
 ತಾರೆನ್ನ ಮಗನನೀಗ
 ಎಳೆಹಸುಳೆಯಂ ತಿಳಿಯದೆನ್ನಣುಗಕುವರನಂ
 ಕೊಳುಗುಳದೊಳೆಕೆ ಕೊಲಿಸಿದೆ ಎನಮರೆತೊಡೆಯು
 ಮಳಿಯನೆನಬೇಡವೇ ಬೇರೆಯವರಂತೆ ಕೊಲಿಸುವುದೆ
 ಬಾಲನನೆಂದಳು||

ಬಳಸಿಪಿಡಿದೆತ್ತಿ ಮುರರಿವು ತನ್ನ ತಂಗಿಯಂ
 ಕಳೆಯುಳಿದ ನೋಟದಿಂ ಕರುಣದಿಂ ನೆರೆನೋಡಿ
 ಕೊಳುಗುಳದ ಕಾರ್ಯದೊಳ್ ನಂಟನೋಡುವರೆ ಶಾರ್ಯವ
 ನೋಡಿ ಕಳುಹಿಸುವರು

ತಿಳಿಯದವಳೇ ನೀನು ಕಾರ್ಯವನು ಸಾಧಿಸುವ
 ರಿಳೆಯೊಳಿಂತಪ್ಪ ಶೋಕವ ತಡೆಯವೇಳ್ಕುಮಲೆ
 ಎಳತನದೊಳಳಿದೊಡಂ ಕೀರ್ತಿವಡೆದಂ ಕುವರ
 ನೆಂದೆನುತೆ ಸಂತಯಿಸಿದಂ ||

ಬರಿದಾಗಿ ಜೀವಿಸುವ ಬಹಳಸಂವತ್ಸರಗ
 ಳಿರವಿನಿಂ ಬಂದಫಲವೇನು ಹುಲ್ಲನುತಂದು
 ಪಿರಿಯ ಹೊರೆಯೊಳು ಹೊರೆಯನೊಟ್ಟಿ ತೋರದ
 ಬಣವೆವನಾಡಿ ಕೊನೆಯಲಿ ಕಿಡಿಯನು
 ಇರಿಸುವಂದದಿ ಮೊಳ್ಳುದಿನದ ಭಾರದಿ ಬೆಳೆದ
 ಬರಿಯಬಾಳನು ಸಾವಿಗಿತ್ತಾದುದೇಂ ಕೊನೆಗೆ
 ಗುರುತಿಲ್ಲದಂತಳಿವುದತ್ತೆನಿಸ್ಸಾರವಾಬಾಳುಬಾಳಲ್ಲಭದ್ರೇ ||

ಕಾರ್ತಿಕದ ಚಂದಿರನ ವಿಶದ ಪ್ರಭೆವೊಲೈರೆದ
 ಕೀರ್ತಿಯಂ ದಶದಿಶೆಗೆ ಪಸರಿಸಿದ ಏಕ್ರಮದ
 ಮೂರ್ತಿಯಂ ಗರ್ಭದೊಳು ಧರಿಸಿದಾಪೆರ್ಮೆ
 ಸಾಲದೆ ಪೇಳ್ಸುಭದ್ರೆ ನಿನಗೆ
 ಪೂರ್ತಿಯಾಗದೆ ನಿನ್ನ ಕುವರನಿಂ ಪಾಂಡವರ
 ಕೀರ್ತಿ ಕೈಲಾಸಗಿರಿ ಶಿರದ ಕುಡುವೆರೆಯಿಂದೆ
 ಪೂರ್ತಿಯಪ್ಪಂತೆ ಭಾವಿಸುತ್ತಿದನು ಮನದೆ ನೀಂ
 ಶಾಂತತೆಯ ತಾಳು ತಂಗಿ ||

ಎಂದೆನಿತು ಪೇಳೆಡೊಡಂ ಖೇದವಾರದೆ ಸುದತಿ
 ನಂದನನ ನೆನೆನೆನೆದು ಗೋಳಿಡುತೆ ಮೇಲೆಮೇ
 ಲಿಂದೆ ಒಡಿಯುತೆಬರುವ ತೀವ್ರಧುಂಧುಮಾರುತದ
 ಜತೆಯ ವರ್ಷದಂತೆ

ಇಂದು ಮುಗಿಯದಿದೆಂಬತೆರದೆ ಖೇದದೊಳಾಳು
 ತೊಂದುಕ್ಕಣದಲಿ ಸೂತು ಬರುಮಳೆ ನಿಲುವ ತೆರದೆ
 ದಂದುಗದ ಬಳಲಿಂದೆ ಮಯ್ಯರೆದು ಕೃಷ್ಣನಡಿದಾ
 ವರೆಗಳೊಳುರುಳ್ಳಳು||

ಕಾಲಬಳಿಬೀಳ್ತ ತಂಗಿಯನು ಪಿಡಿದೆತ್ತಿ ಗೋ
 ಪಾಲನಲ್ಲಿಯೆ ಕುಳಿತು ತೊಡಿಯಮೇಲ್ಮಲಗಿಸುತ್ತೆ
 ತಾಳಲಾರದ ದುಃಖ ಬಂದುದೇ ನಿನಗೆಂದು ಮನದೆ
 ಮರುಗುತ್ತೆ ಶೋಕಕೆ

ಮೂಲವಹಪೋಹಪಂಕಳೆವತಿಳಿವಿಲ್ಲದರೆ
 ಮೇಲಣಿನ್ನೆನಿತು ಮಾತಿಂ ಶಾಂತಿ ಬಾರದೆಂ
 ದಾಲನೆಗಾಗ ಮಾನಸಪಟದೆ ತೆರತೆರನ
 ಚಿತ್ರವಂ ಪಸರಿಸಿದನು||

ದ್ವಾರಕಾನಗರದುದ್ಯಾನದೊಳು ಬಾಲ್ಯದಿ ಎ
 ಹಾರದೊಳಗಂದಿದ ರೀತಿಯನುಭವಮಾಯ್ತು
 ಸಾರಿದುದು ಮುಗ್ಧೆಯರಮನವ ಕುಡಿವರಿಯಿಸುತ್ತೆ
 ಮಧುಮಾಸಮಂದಿನಂತೆ

ಪಾರಿದುವು ಗಿಳಿಗಳಾಗಸದಿ ತೋರಣಗಟ್ಟಿ
 ಪಾರಿವದ ಮಿಧುನವತಿ ಪ್ರೇಮದಿಂ ಮೂಳಗಿದುವು
 ಸಾರಿದುದು ಕೋಗಿಲೆಯದನಿ ಯುವತಿಯರೊಳು
 ಪ್ರಣಯದ ಮುಗುಳ್ಳಳಕರೆಯುತೆ||

ಬಂದಂಕಿರೀಟಿಸನ್ಯಾಸದೊಳ್ ಫಾಲ್ಗುಣದ
 ಚಂದಿರಂ ಹಿಮದೊಳ್ಳೈತರುವಂತೆ ಸುಲಭದೊಳ್
 ಸುಂದರಿಯ ಹೃದಯವಂ ಸ್ನೇಹಸಾಗರದೊಳೀ
 ಡಾಡಿದಂ ಕೈಯನೀಡಿ
 ಸುಂದರೀ ಬಾರೆಂದು ಕರೆದು ಬಳಿಸೇರ್ದಳನ
 ಮಂದಗಾಢಾಲಿಂಗನದಿ ಪಿಡಿದನೊಮ್ಮಗಾ
 ನಂದಾಬ್ಧಿಯೊಳ್ ತೇಲಿ ಸುದತಿಪ್ರಿಯನಂನೋಡಿ
 ಯವಯುಕ್ತಿ ಸಿಂದಿರ್ದಳು||

ಆರೆನಿಮಿಷದಲ ಕಣ್ಣತೆರಯೆ ಪಿಡಿದಿರವಂ
 ನರನಲ್ಲವಭಿಮನ್ಯುವಾ|| ಕಂಡಂ ಬಿಚ್ಚಿ
 ಹರಹರಾ ಎಂದು ಕೈಬಿಟಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೆ ಸರಿದ
 ಳಂತುಕನಸದು ಮರದುದು
 ಮರಳಿ ಕೆಲಕಾಲ ಕಳೆದಂತಿರಲು ಹಸ್ತಿನಾ
 ಪುರಕೆ ನವವಧುವಾಗಿ ಬಂದಂತೆ ನಾಟಕದ
 ತೆರೆ ಬೇರೆಯಪ್ಪಂತೆ ಮಾನಸಪಟದಮೇಲೆ
 ಚಿತ್ರಮಿನ್ನೊಂದೊಗೆದುದು||

ತೋರಿದುದು ಕುವರನಂ ಕರದಿಪಿಡಿದಂತೆ ಕ
 ಣ್ಣಾರ ನೋಡಿದಳು ಹೃದಯದಲಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯರಸ
 ಮೇರ ವೀರುತೆ ಪರಿಯಲವನ ಕಣ್ಣೊಗತುಟಿ
 ಕುರುಳ ಸಾಲ್ಗಳಂ ಮೋಹದಿಂ
 ಬಾರಿಬಾರಿಗೆ ಮುದ್ದಿಸುವಳು ಕುವರನ ಹಿಡಿದು
 ಬಾರಿಬಾರಿಗೆ ಹೃದಯಕಪ್ಪಿರುವಳನುಭವಕ
 ಪಾರಮಾಯಾನಂದಮನೆ ಕಣ್ಣಮುಚ್ಚಿ ಮನವನು
 ತೆರುವಳಾಸೌಖ್ಯಕೆ ||

ಇಂತೊಮ್ಮೆ ಕಣ್ಮುಚ್ಚಿ ತೆರೆಯೆ ಕೈಯೊಳಗಿದ
ವಂ ತನಯನಲ್ಲ ತನ್ನನು ವರಿಸಿ ಕೈವಿಡಿದ
ಕಾಂತನೆನೆ ತೋರಲಿನ್ನೊಮ್ಮೆನೋಡಲು ಕುವರ

ನಿಂತು ಪೇಳ್ವಂತಾದುದು

ಕಾಂತೆ ಭಾರತ ಯುದ್ಧ ಕರ್ಜುನರ್ ಬೇಕಿರ್ವ
ರಂತೊರ್ವನಳಿವನಿನ್ನೊರ್ವನುಳಿವಂ ಕೊನೆಗೆ
ಕುಂತೀಕುಮಾರನಾನೆನೆ ಕೇಳ್ವು ಚಕಿತೆ ಬಿ
ಟ್ಟವನನೊಡನೆಚ್ಚಿತ್ತಳು ||

ಮರಳಿ ಕನಸಿನ ಸೀಮೆಯಲಿ ನಡೆಯೆ ತೊಡಗಿದಳು
ಬರುತಿರ್ಪರೊಂದೆಡೆಯೊಳಭಿಮನ್ಯು ಪಾರ್ಥ ಕೃ
ಷ್ಣರು ಸುದತಿ ದೂರದಿಂ ಮೂವರಂ ನೋಡುತ್ತೆ
ಸಂತೋಷದಂದೆ ಬಳಿಗೆ

ತ್ವರಯಿಂದೆ ನಡತಂದು ಕರೆಯ ಮೂರ್ವರುಮವಳ
ನರಿಯದವರಂತೆ ನೋಡುತೆ ಸುಮ್ಮನೆಯೆ ನಿಲಲ್
ತರಳನಿಲ್ಲಿಹನು ಮಡಿಯನು ಮರುಳು ನಾನೆನು
ತ್ತವನ ಪಿಟಿಯಲ್ ಸಾರ್ಧಳು ||

ಪಿಡಿಯಲಭಿಮನ್ಯುವಂ ಪ್ರೀತಿಯಿಂ ಮುಂಬರಿಯೆ
ಒಡನೆಯಾ ಆಕಾರಕರ್ಜುನಾಕೃತಿಯು ಸಂ
ಗಡಿಸಿದತ್ತರ್ಜುನನ ರೂಪವಭಿಮನ್ಯುರೂಪವ
ನಾಂತುದಾ ವೊಸಬನಂ

ತುಡುಕಲ್ಕಿ ಪರಿಯಲಾಕಡೆ ಕೃಷ್ಣನಾದುದದು
ಪಡೆದುದಾವೂದಲ ಕೃಷ್ಣಾಕಾರವಭಿಮನ್ಯು
ವೊಡಲಸಂತೋರೊರ್ಮೆಗೊಂದೊಂದು ವಿಗ್ರಹಂ
ಕಂಡುದಭಿಮನ್ಯುವಂತೆ ||

ಪಡೆವುದಿಂತೊಂದೊಂದು ಮುಭಿಮನ್ಯುರೂಪವಂ
 ಪಿಡಿವ ಭರದಿಂ ಮಾತೆ ಸಾರೆ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿಹುದು
 ನಡೆದಳಿಂತೊಂದರಿಂದೊಂದಕೆ ಸುಭದ್ರೆ ತಾಂ
 ತನಯನಂ ಪಿಡಿವಾಸೆಯಿಂ

ನಡೆದಾಯಸದ ನಿರಾಶೆಯ ಕತದಿ ನಿಟ್ಟುಸಿರ
 ಬಿಡುತೆ ಕೃಷ್ಣನಕೇಳ್ದು ಎಂದು ಕೃಷ್ಣಾಕೃತಿಯ
 ಪಿಡಿಯಬರ ಕೈಗೆ ಸಿಲುಕಿತದು ಕಾಲ್ಗೆರಗಿದಳು
 ರಕ್ಷಿಸಣ್ಣಯ್ಯ ಎಸುತ ||

ಕನಸಿನಲಿ ಮರೆವೊಕ್ಕುರಾದೊಡೇಂ ಕೊರೆ ಪಾಲಿ
 ಸನೆ ದೇವನೆಚ್ಚರದೆ ಮರೆವೊಕ್ಕುರಂತೆಯೆನೆ
 ಕನವರಿಸಿ ಕಂದೆರೆವ ನಿಮಿಷದಲಿ ಕೆಲದೆ ಕುಳ್ಳಿದುರ್
 ಧೈರ್ಯವನೀವವೊಲ್

ತನುವಾದ ಕೈಯಿಂದವಳ ಕೈಯತಡವುತ್ತೆ
 ಕನವರಿಸದಿರುತಾಯಿ ಏನಾದುದಮ್ಮಯ್ಯ
 ಎಸುತೆ ಮಲ್ಪಾತಿಸಿಂ ನೋವವಾರಿಸುವಂತೆ
 ಕೃಷ್ಣನವಳಂ ಕೇಳ್ದನು ||

ಮಾತನಾಡದೆ ಕೃಷ್ಣನಂ ದಿಟ್ಟಿಸುತೆ ಕನಸಿ
 ನಾತೆರನ ನನೆದು ಮನದಾಳದಲಿ ಚಿಂತಿಸು
 ತ್ತೀತನೇ ಪಾರ್ಥನಿವನಭಿಮನ್ಯುವೆಂದು ಜೀ
 ವಾತ್ಮದಲಿ ಹೊಳೆಯೆ ತಿಳಿದು

ಏತಕಣ್ಣಯ್ಯ ಎನ್ನೊಡನಾಟ ಬಾಲ್ಯದಲಿ
 ನೂತನದ ಗೊಂಬೆಗಳ ಕೊಟ್ಟು ಕೀಳಂತೆ ಸರಿ
 ಯೇ ತನಯನಂಕೊಟ್ಟುಕೀಳ್ವುದಿದು ಬಾಳಿದೇಂ
 ಬಾಲಕೇಳಿಯೆ ಎಂದಳು || -

ಅರುಣ

ಜಿರುಮಳೆಸುರಿದುನಿಲಲಾ ಹಿಂದೆ ಮೆಲ್ಲನೆ ಬೀಳು
ವೆರಡುಹನಿಯಂತೆ ಮೆಲ್ಲುಡಿಯಲಿ ಸುಭದ್ರೆ ಮುರ
ಹರನಿಗಿಂತೊರೆಯೆ ಕೇಳ್ದಸುರಾಂ ತಡೆದ ಕಂಬನಿ

ವೊಸಲ್ವಪರೀತದಿಂ

ಆರೆನಗೆಯೆನಿಸಿ ಮೊಗದೆ ತೋರೆ ಪೇಳ್ದಂ ಪಾಮು
ರರು ನುಡಿಯಲಿಂತುಟಾಶ್ಚ ರ್ಯನುಲ್ಲಮದು ಸಂ
ಗರಮುಖದೆ ಪಾರ್ಥಂ ವಿಮುಖನಾದುದುಂ ನೀನೊ
ರೆವುದು ಮಿಂತಚ್ಚ ರಿಯಿದು ||

ನಿನಗೆ ಬೇಕಿವರಣ್ಣನಿಗೆ ಬೇಕಿವರ
ಬುನಗೆ ಬೇಕಿನ್ನಿವರಂದು ಮೂಹದ ಸಲಹೆ
ಗನುವಾಗಿ ಮನದೊಳೆಡೆಗುಡಲಿನ್ನು ಧರ್ಮಮೇಂ
ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥಾಪನಮದೇಂ

ಮನುಜರಿಯುದ್ಧರಂಗದೆ ಸಿಲ್ವದೇಂ ಶರಾ
ಸನದೊಳಂಬನು ಹೂಡಲೇನೆಲ್ಲರನುಮವರ
ಜನಪದದೆ ದುಷ್ಟರಂ ಶಿಷ್ಟರಂ ಬಡವೇಳ್ಕು
ಮಲ್ಲೆ ಅವರಿಷ್ಟದಂತೆ ||

ಪ್ರಿಯವಸ್ತುವನಗೆನೀಂ ಪಾರ್ಥನುಂ ಪ್ರಿಯನೆನ್ನ
ಳಿಯನುಂಪ್ರಿಯಂ ಮಿಕ್ಕು ಪಾಂಡವರಾ ಪ್ರಿಯರಂತೆ
ದಯೆಗೆಪಾತ್ರರಾ ದೇವಿಗಾಂಧಾರಿ ಯಾತ್ಮಜರುಮಿಲ್ಲಿ
ನೆರೆದಿರುವ ಸೇನಾ

ದ್ವಯದೊಳಿಹ ಸೈನಿಕರೂಳೋರೊರ್ವನುಂ ಪ್ರಿಯಂ
ಸಯೆಬಡಿವೆನಾರಬದುಕಿಪೆನಾರಪೇಳಾ ತಂಗಿ
ಜಯವಹುದು ಧರ್ಮಕಿನ್ನೆಂತು ಪೇಳೊರ್ವನುಂ
ಮಡಿಯದಿರೆ ಸಮರಮುಖದಿ ||

ಯಾರಪಾಪಕೆ ಯಾರಕೊಲ್ಪುದಣ್ಣಾ ಎ
 ವಾರಿಚಾಕ್ಷಿ ಯುಸುದುಸಿಟ್ಟುಸಿರಬಡಲು ಕಂ.
 ಸಾರಿ ನುಡಿದನು ತಿಳಿದ ನಿನಗೆ ನಾನೇನೆಂಬೆ
 ನೋಡುವರೆ ಲೋಕವೆಲ್ಲ
 ಬೇರೆ ಬೇರೆಯ ಲಕ್ಷ್ಯಭಾಗಮಲ್ಲೊಂದು ಸಂ
 ಸಾರದಂತಪ್ಪುದದರಿಂದೆ ಮಂದಿಯ ಪಾಪ
 ಸೇರುವುದು ಮಂದಿಯೊಳಗಿರುವರೆಲ್ಲರನು
 ತಪ್ಪಿಸಲಾಗದನೆಂದನು ||

ಕಿಟಬೀಳ್ಳು ಮನೆಯ ಮೇಲೆಲ್ಲೆಡೆಯನಾವರಿಸಿ
 ಸುಡುತೆಬರೆ ನೀರನೆಲ್ಲವನದಕೆ ಸುರಿಯುವರು
 ತಡೆಯರರವಟ್ಟಿಗೆಯ ಕೇಸರಿಯ ಕಡಟರುವ ನೀರ
 ಸುರಿಯದರೆನ್ನುತೆ
 ಕಡೆಗೆ ದೇವಾರ್ಚನೆಗೆ ಮಂತ್ರಿಸಿದನೀರನಾ
 ದೊಡೆಯು ಕುಡುವರ್ ಧರ್ಮವಂಪೊರವಕಾರ್ಯದಲ
 ಮಡಿಯಬೇಕೆನೆ ಕಡೆಯಪಾದಚರನೇನನ್ನು
 ಸೇನಾನಿಯಳಿಯನೇನು ||

ಕೊನೆಗಾಣುತಿರುವುದೀಯುಗವಿಾಗ ಲೋಕದೊಳಾ
 ಚನದೆಧರ್ಮಚ್ಛಾನಮಳಿದಿಹುದು ಪೆರ್ಚಿದುವು
 ದನುಜಗುಣಗಳನಾಡೆ ಹಗಲಶಾಕಿನಿವಾಕಿನಿಗಳಂತೆ
 ಜೀವನದಲ
 ಇನಿಸುನುರಯಿಲ್ಲದೊಡಲನು ತೋರುತಿಹವು ಸಂ
 ಚನಿಸುತಿದೆ ಧರ್ಮದಿಂ ಫಲವೊಂದುಬಹುದೆ ಎಂ
 ಬನುಮಾನ ಮಾನವರ ಸಜ್ಜೀವನದ ಸೂತ್ರ ವಿಚ್ಛೇದ.
 ಮಾಗುತಿಹುದು ||

ದುಷ್ಟನಿಗ್ರಹದ ಯಜ್ಞದಲಿ ಪಶುವಾಗುವುದು
 ಶಿಷ್ಟಜೀವನ ಶಿಷ್ಟರಾಚಾರ ಸೌಜನ್ಯ
 ಸೃಷ್ಟಿಯಲಿ ಕೆಟ್ಟದನು ಗೆಲಿದೊಳ್ಳಿತನು ನಿಲಿಸ
 ಲುತ್ತಮ ದ್ರವ್ಯಂಗಳು

ನಷ್ಟವಾಗಲೆಬೇಕು ಸಂಚಿತದ ಪಾತಕವ
 ದೆಷ್ಟು ಪಿರಿದಷ್ಟು ಕಷ್ಟವು ಜನಕೆ ಸವನಿಪುದು
 ಶಿಷ್ಟರುಂ ಲೋಕಕೊಳಿತಾಗಲೆಂದನು ಭವಿಸಬೇಕು
 ಕಷ್ಟವನು ಭದ್ರೇ ||

ಅಳಿದನಭಿಮನ್ಯುವೆಂದಳಬೇಡ ಪಾರ್ಥನಿಂ
 ದುಳಿದನೆಂದೆನಿಸು ಕಾದಲ್ತೀಂ ಧನಂಜಯಂ
 ತಳೆದನೋ ದೇಹದ್ವಯವಸಂಬ ತೆರದೆ ತೋರಿದರು
 ಪಿತಸುತರು ರಣದೆ

ಕೊಳುಗುಳದೊಳರ್ಜುನನನುಳಿಸಲ್ತೆ ಸುತನ ನೀಂ
 ತಳೆದೆ ದಿಟಮಿದು ಪಾರ್ಥನಭಿಮನ್ಯುವಹನು ಕೇ
 ಕಳೆದಿಲ್ಲವಭಿಮನ್ಯು ಸಾರಿರುವನೆಲ್ಲರಂ ಪಡೆದೆನ್ನ
 ವೊಡೆಯನಿಂದು ||

ಎಂದು ಮುರವಿಧ್ವಂಸಿದುಗುಡದಿಂನುಡಿದನುಡಿ
 ನೊಂದಮನಕರೆವಾಸಿಪುಗುತಿರೆ ಸುಭದ್ರೆ ತಾಂ
 ಕಂದನಂ ನೆನೆನೆನೆದು ಮರುಗುತಣ್ಣನಮಾತನರಿಯುತ್ತೆ
 ಕನಸನೆನೆದು

ಬೃಂದಾರಕಾರ್ಚಿತ ಪದಾರವಿಂದನನಿಮ್ಮಿ
 ನಂದನಂ ಸಾಯನಿವನಂ ಸೇರ್ದನೆಂದರಿದು
 ಸಂದೇಹವಳಿದು ಖೇದಂ ಮಂದವಾಗರತ್ ಹರಿಯಡಿಯ
 ಪಿಡಿದಿದಳು ||

ಹರಿದಾಸನ ಪದಗಳು.

(ಕಾವ್ಯ ಖಂಡದಿಂದ)

ಪ್ರಾಸಪದ್ಯವಂತು ವೀಸೊಂದುಹಣವಂತು
ಸಾಸಿವಯಕಾಳು ಕುಂಬಳಕಾಯ ತೋರಂತು
ಲೇಸನರಿ ಯಿಂದ ಹರಿದಾಸ.

ಆರ್ಥವಿಲ್ಲದವಾತು ವರ್ತಯಿಲ್ಲದ ಬಾಪಿ
ಆರ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಬಕುತಿ ಇವುಮೂರು ಲೋಕದಲಿ
ವ್ಯರ್ಥದಿಟವೆಂದ ಹರಿದಾಸ.

ಗಣವಾತ್ರ ಕೃತಿಯಿಲ್ಲ ಸೊಣವಾತ್ರ ಜೀನಿಲ್ಲ
ಹಣಿಗೆಮುಡಿಯಲಿಧರಿಸತೊಡವಲ್ಲ ಇದನರಿಯೆ
ಗುಣವುಂಟು ಎಂದ ಹರಿದಾಸ.

ಭಾವವಿಲ್ಲದ ಕವಿತೆ ಜೀವವಿಲ್ಲದ ದೇಹ
ದೇವರಿಲ್ಲದದೇಗುಲ ಇವರ ಸಿಂಗರವು
ಹೇವರಿಕೆಯೆಂದ ಹರಿದಾಸ.

ಬಿಲ್ವ ಶಿವನಿಗೆ ಬೇಕು ಹಲ್ವಮಗನಿಗೆ ಬೇಕು
ನಲ್ಪಾತು ಕವಿಗೆ ಬೇಕು ಇದು ತಿಳಿಯೆ
ಜಿಲ್ವುಬದುಕೆಂದ ಹರಿದಾಸ.

ಸ್ಥಳಗಳ ಹೆಸರು.

ನಮ್ಮ ಸೀಮೆಯ ಕೆಲವು ಊರಹೆಸರಿನ ಅರ್ಥ :
 ಬಹು ರಮ್ಯವಾಗಿ ಬಹು ಭಾವಗರ್ಭಿತವಾಗಿ
 ರಸವುಷ್ಟವಾಗಿಹುದು. ಇವಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಲು
 ನಮ್ಮ ಜನಗಳ ಮನಸು ಎಷ್ಟು ಎಳಸಾದುದು
 ಎಷ್ಟು ಸರಳ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವುದು, ಅಲ್ಲದೆ
 ರಾಮಾಯಣದ ಕತೆಯು ಭಾರತದ ಕತೆಗಳು
 ನಮ್ಮವರ ಭಾವನೆಯೊಳಗೊಳಿಹುದು ತಿಳಿಯುವುದು ;
 ಕತೆಯಿವೆವರದಿ ಜನರ ಊಹೆ ಸರಸತೆಯಿಂದ
 ನಲದು ಮೃದುಹಾಸ್ಯದಲಿ ಹರಿದಿಹುದು ತಿಳಿಯುವುದು ;
 ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಒಂದುದುಃಖದ ಕತೆಯ ನೆನೆದು ಜನ
 ಅನುತಾಪದಿಂದೆ ಮರುಗುವ ತೆರನು ತಿಳಿಯುವುದು,
 ಸಿಮಗೆ ಬೇಸರವಾಗದಿರೆ ನನಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ
 ಒಂದೆರಡು ಇಂತ ಹೆಸರನು ಕುರಿತ ಒಂದೆರಡು
 ಕತೆಗಳನು ಹೇಳುವನು.

ಪಾವನಗಡ ತಾಲ್ಲೂಕು
 ಯಾವುದೋ ಸಮ್ಮತು-ಹೆಸರು ಜ್ಞಾಪಕಬರದು—
 ಅಲ್ಲಿ ಲೇಪಾಕ್ಷಿ ಎಂಬೊಂದು ಹೆಸರಿನ ಊರು.
 ಲೇಪಾಕ್ಷಿ: ಈ ಹೆಸರಕೇಳಿ ಯಾರಾದರೂ
 ಆ ಊರಜನರನೋ ಆ ಕಡೆಯ ಜನರನೋ
 ಇದರರ್ಥ ಕೇಳುವರು, ಎನ್ನಂತಮುದುಕರನು
 ಕೇಳಿದರೆ ಫಲವುಂಟು ; ಈಗ ಜನದಲಿ ಇಂತ
 ಸರಸತೆಯು ಮರೆದಿಹುದು ; ಅಲ್ಲದಿರೆ ಚಿಕ್ಕವರು
 ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸಕಾಗಿ ಕುಡುಗೋಲನೋ
 ಕೊಡಲಿ ಮಜ್ಜನೆನಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟಿರಬಹುದು ;
 ನಿಂತು ನಿಮ್ಮೊಡನೆ ಮಾತಾಡುತಿರಲವರಿಗೆ

ಹೊತ್ತಿಲ್ಲದಿರಬಹುದು ; ಮುದುಕರನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ
 ಅವರಿಗೆಂತೂ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿಯಮೇಲೆ .
 ಬಿಸಿಲುಕಾಯಿಸಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿಹರು ; ನೀವವರ
 ಮಾತನಾಟಿಸಿದರಯೆನಾಕು ಕತೆಹೇಳುವರು .
 ಹಿಂದೆ ಶ್ರೀರಾಮದೇವರು ಕಾಡಿನೊಳಗಿರಲು
 ಸೀತಾಮೃನವರ ರಾವಣನೊಯ್ಯು ಹೋದಾಗ
 ಸತಿಯ ಹುಡುಕುತಲವರು ಕಾಡಿನಲಿ ಅಲೆಯುತ್ತ
 ಕಾರದಿವಸದ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲವ ಪೋಲುತಿಹ
 ಮೊಗದಿಂದ ಬಂದರೀಸ್ಥಲಕೆ , ಲಕ್ಷ್ಮಣಹಿಂದೆ .
 ಬರುವ ಮುನ್ನವೆ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಏನೋ ಇಲ್ಲ
 ಬಿದ್ದಿಹುದಕಂಡರು , ಬಂದು ಪಕ್ಷಿಯವೊಲಿದೆ ,
 ಹರಿದಿರುವಗರಿ , ಸುರಿದನೆತ್ತರು ; ನೋಡುವರೆ
 ಘೋರವಾಗಿಹುದು . ಶ್ರೀರಾಮದೇವರು ನೋಡಿ
 ಕನಲಿದರು , “ಲಕ್ಷ್ಮಣಾ ಸೀತೆಯನು ಕೊಂದಿರುವ
 “ ರಾಕ್ಷಸನು ಬಿದ್ದಿಹನುನೋಡು , ಸೀತೆಯನಿವನು
 “ ಕೊಂದು ತಿಂದಿರಬೇಕು , ಬಿಲ್ಲುಬಾಣವನು ಕೊಡು
 “ ಈಗಲೇ ಇವನ ಕೊಲ್ಲುವೆನು.” ಎಂದುದಕೇಳಿ
 ತಮ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಂದ “ ಅಣ್ಣಯ್ಯ ನೋಡುವರೆ
 “ ಇಲ್ಲಿಬಿದ್ದಿಹುದು ರಾಕ್ಷಸನಲ್ಲ , ಯಾವುದೋ
 “ ಪಕ್ಷಿ ಪೆಟ್ಟನುತಿಂದು ಬಿದ್ದಿಹುದು ; ಸಾಯುತಿಡೆ ;
 “ ಯಾರೆಂದು ನೋಡುವೆನು.” ಎನೆ ರಾಮದೇವರು
 ಆಗಲಿ ಎಂದು ಚತೆಯಲೆ ಬಂದು ನೋಡಿದರು .
 ಪಕ್ಷಿ ಅದು ; ಜೀವ ದೇಹವಬಿಡಲು ತುಡಿಯುತಿಡೆ
 ಆದರೂ ಬಿಡದೆ ತಡೆದೇಕೊ ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುತಿಡೆ .
 ಕಣ್ಣ ಮೇಲ್ಗಡೆ ಬಿಳಿಯಪರೆ ಮುನುಕಿಯೊಮ್ಮೊಮ್ಮೆ

ತೆರೆಯೆ ಕಣ್ಣಿನ ತೀವ್ರ ಕಾಂತಿ ಕುಗ್ಗಿದೊಡೆಯು
 ಬರಮಿಂಚಿನಂತೆ ಮಸಮಸಕಾಗಿ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದೆ.
 ತೊಳಲುತಿಹ ಜೀವವನು ನೊಂದಿರುವ ದೇಹವನು
 ಸುರಿದಿರುವ ನೆತ್ತರನು ನೋಡಿ ರಾಮನ ಮನದಿ-
 ಸರ್ವಲೋಕಶರಣ್ಯನಲ್ಲವೇ ದೇವರು—
 ಕನಿಕರವು ಮೊಳೆಯಿತು. ಇವನು ಯಾರೇ ಇರಲಿ
 ಇವನ ಸಲಹುವುದೆ ಸರಿಯೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ತನ್ನ
 ಎಳೆತಳಿರ ತೆರದ ಕೋಮಲವಾದ ಬೆರಳುಗಳ
 ಮೆದುವಾದ ಸೋಂಕಿಂದೆ ಮೆಲುಮೆಲನೆಯದ ತಟ್ಟಿ
 ಸತಿಗೆ ಮರುಗುವ ಕತದಿ ಇನಿಸು ದೈನ್ಯವ ತಳೆದ
 ಇನಿಯ ನುಣ್ಣಿನಿಯಿಂದೆ ಪಕ್ಷಿಯನು ಎಬ್ಬಿಸಲು
 ತೆಲುಗುವೂತಿಸಲಿ “ಲೇ ಪಕ್ಷಿ” ಎಂದುಸುರಿದನು.
 “ಲೇಪಕ್ಷಿ” ಎನ್ನುವುದು ತೆಲುಗು; ಕನ್ನಡದೊಳದು
 “ಏಳು ಪಕ್ಷಿ” ಎಂದು ಅರ್ಥವನು ಕೊಡುತ್ತಿಹುದು.
 ಲೇ ಪಕ್ಷಿ ಎಂದು ಶ್ರೀರಾಮನೆಬ್ಬಿಸಲಾಗ
 ಸೀತೆಯನು ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಕಾಲದಲಿ ರಾವಣನ
 ತಡೆದು ಹೋರಾಡಿ ದೇವಿಯ ಬಿಡಿಸುವರೆ ನೋಡಿ
 ಮರಣಘಾತವ ಪಡೆದು ಬಿದ್ದು ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ
 ಸೀತಾಮೃತನವರ ಈಹದನ ತಿಳಿಸಲಿಕಾಗಿ
 ತೀವ್ರಯಾತನೆಯನಾದರು ಸಹಿಸಿ ಜೀವವನು
 ಧರಿಸಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದಾ ಜಟಾಯು ಪರಮಾತುಮನ
 ಕರದ ಅಮೃತಸ್ಪರ್ಶದಿಂದಲುಂ ಕಿವಿಗಳಿದ
 ನೊಗದಮಂಜುಳವಾಣಿಯಿಂದಲುಂ ಬೇನೆಯನು
 ಮರೆದು ಮೆಲ್ಲನೆ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ನಡೆದುದ ಹೇಳಿ
 ದೇವದೇವನ ಕಾರ್ಯದಲಿ ಜೀವವನು ತೊರೆದು

ಅವನಡಿಯೊಳೊಡಲನಿರಿಸಿದನು. ಬಲ್ಲಿರಿ ಇದನು. ಆಮೇಲೆ ನಡೆದುದನು ರಾಮಾಯಣದೊಳೆಲ್ಲ ಕೇಳಿತಿಳಿದಿರುವರು. ಜಟಾಯುವನು ದೇವರು ಎಬ್ಬಿಸಲಿಕೆಂದು ಲೇಪಕ್ಕೆ ಎಂದಾಸ್ಥಲದಿ ಜನರು ಒಂದೂರಕಟ್ಟಿ ಅದನುಲೇಪಕ್ಕೆ ಎಂದು ಕರೆದರು ; ಅದೇ ಲೇಪಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದುದು.

ಈ ಕತೆಯ ಕೇಳಿ ಯಾರೂ ರಾಮದೇವರು ತೆಲುಗು ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಎಂದು ಕೇಳದಿರಿ. ನಿಮಗೆ ನಮಗೆರಡು ಮೂರೇಮಾತು ಬರಬಹುದು ದೇವರಿಗೆ ಬಾರದಿಹ ಮಾತುಂಟೆ ? ಆ ಮೇಲೆ ದೇವರಂತಿರಲಿ ಜಟಾಯುವನು ಎಬ್ಬಿಸಲು ತೆಲುಗೇಕ ಅವನಿಗೂ ತೆಲಗು ತಿಳಿಯುತ್ತಲಿತ್ತೆ ?— ಇದುವೂಡ ಸರಿಯಾದ ಮಾತಲ್ಲ. ಸಿದ್ಧಿಪನ ಎಬ್ಬಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವಮಾತೇನು ? ತಟ್ಟಿದರ ಏಳುವನು , ಚತೆಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಮಾತಹೇಳುವರು. ತೆಲುಗಿನಲಿ ಏಕೆ ಹೇಳಿದರು ಎಂದಚ್ಚರಿಯೆ ! ತೆಲುಗು ಸೀಮೆಯಲಿ ಬದ್ಧಿಹ ಪಕ್ಷಿಯನು ಕರೆದು ಮಾತನಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ತೆಲುಗುಮಾತನು ಬಟ್ಟು ಇನ್ನಾವ ಮಾತನಾಡುವರು ? ಇನ್ನಾವುದನು ಆಡಿದೊಡೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಿಳಿಯುವುದು ? ಅದರಿಂದಲೇ ರಾಮದೇವರು ತೆಲುಗಿನಲಿ ಮಾತನಾಡಿದರು. ರಾಮಾಯಣದಲಿ ಲೇಪಾಕ್ಷಿ ಎಂಬೇಮಾತು ಇಲ್ಲವೆನೆ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮುಂದೆನಡೆದುದನೊರೆವ ಅವಸರದಿ ಇದನು ಬಟ್ಟಿರಬೇಕು.

ಇನ್ನೊಂದು

ಇಂಥ ಹೆಸರಿಹುದು. ಚಿಕನಾಯಕನ ಹಳ್ಳಿಯನು
 ಬಿಟ್ಟು ತುಮಕೂರ ಕಡೆ ಬರುವ ದಾರಿಯು ಒಂದು
 ಕಣಿವೆಯಲಿ ಬರುತ್ತಿಹುದು ; ಅದನು ಮದಲಿಂಗನ
 ಕಣಿವೆಯನ್ನವರು. ಈ ಬಳಿಯ ಕತೆಯನು ಕೇಳಿ
 ಯಾರಮನವಾದರೂ ಕರಗುವುದು. ಹಿಂದೆ ಬಹು
 ವರುಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಈ ಬಳಿಯ ಒಂದೂರಿನಲಿ
 ಅಕ್ಕತಂಗಿಯರು ಹುಡುಗಿಯರಿಬ್ಬರಿದ್ದರು.
 ಬಹಳ ಚೆಲುವೆಯರು. ಅವರಲಿ ಹಿರಿಯಹುಡುಗಿಯನು
 ಅವರ ಮಾವನ ಮಗನು ಮದಲಿಂಗನೆಂಬುವನು—
 ಮದಲಿಂಗ ಎನ್ನುವುದು ಇಟ್ಟಹೆಸರೋ ಇಲ್ಲ
 ಮದವಣಿಗೆ ಎನ್ನುವುದು ಮದಲಿಂಗನಾಯಿತೋ
 ನಾನರಿಯೆ—ಮದಲಿಂಗ ಮದುವೆಯಾದನು ; ಕೆಲವು
 ದಿನ ಕಳೆದಮೇಲೆ ಅವಳನು ಕರೆವುದಕ್ಕೆ ಬಂದು
 ಒಳ್ಳೆದಿನವ ನೋಡಿ ಹೊರಟಿಹನು. ಹೊಸದೆಂದು
 ಹೆಂಡತಿಯ ಜತೆಗತ್ತೆ ನಾದಿನಿಯರೂ ಹೊರಟು
 ಬರುತ್ತಿಹರು. ಮದಲಿಂಗ ಕಟ್ಟಾಳು ; ನೋಡಲಿಕೆ
 ಸಂತೋಷವಾಗುವುದು , ಅಗಲವಾಗಿರುವ ಎದೆ ,
 ಅಗಲವಾಗಿಹ ತುಂಬು ಮುಖ ; ಹೊಳೆವ ಕಣ್ಣುಗಳು ;
 ನಕ್ಕನೆನೆ ತುಟಿಹಲ್ಲು ಕುಡಿವಿಸಾಸೆಗಳ ಚೆಂದ
 ಬಹುಚೆಂದ. ಹೆಂಗಸರು ಮೂವರೂ ಇವನನ್ನು
 ಮೊದಲಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವರು ; ದಾರಿಯಲಿ
 ಇವನೊಡನೆ ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತ ಸರಸವಾಡುತ್ತ
 ನಡೆಯುತ್ತಿರುವರು. ಇವನ ನಾದಿನಿಯು ಅಕ್ಕನನು
 “ಅಕ್ಕಯ್ಯ ನೀನು ನಮ್ಮನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವರೆ
 “ಮನಸು ಬರುವುದೆ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ಅಕ್ಕನಿಗೆ

ಕಣ್ಣಿನಲಿ ನೀರು ಚಿಮ್ಮಿತು ; ಮದುವೆಯಾದವಳು
 ಗಂಡನೊಂದಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು ; ಆದರೆ ತಾನು
 ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದ ಒಡನಾಡಿ ಜತೆಯಲಿ ಬೆಳೆದು
 ಜೀವದಲಿ ಜೀವವಂಜಂತೆ ಮೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದ
 ತಂಗಿಯನು ಬಡಬೇಕು. ಅವಳು ತಂಗಿಯ ನುಡಿಗೆ
 ಕಂಬನಿಯ ಸುರಿಸಿದಳು. ತಾಯಿ ಕಿರಿಯಳ ಕುರಿತು
 “ನಾಳೆ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ನೀ ಹೋಗದಿರುವೆಯಾ
 “ ಎಲ್ಲರೂ ಹೋಗುವರು. ಮನಸು ಬರುವುದು ” ಎಂದು
 ಹೇಳಿದಳು. ನನಗಾವ ಗಂಡನೂ ಬೇಡೆಂದು
 ಹುಡುಗಿ ತಲೆಯನು ಒಂದುಕಡೆಗೆ ಹಾರಿಸಿ ಹುಬ್ಬು
 ಗಂಟೆಕ್ಕಿ ಹೇಳಿದಳು. ಮದಲಿಂಗ ನನುನಗುತೆ
 “ ಒಲ್ಲೆ ನೀ ಆಟಗಳ ಎಲ್ಲರೂ ಹೀಗೆಯೇ
 “ ಜೇಡ ಜೇಡಾ ಎಂದು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವರು
 “ ಯಾವನೋ ಬಂದು ಕರೆಯುವ ಮುನ್ನ ಹಿಡುವರು.
 “ ಹುಡುಗಿಯರ ಆಟವೇ ಹೀಗೆ ” ಎಂದನು. ಅದಕೆ
 ಹುಸಿನಗೆಯ ಮುಖದ ಹೊಳೆಹೊಳೆವ ಕಣ್ಣಿನ ಹುಡುಗಿ
 “ ಭಾವನಿಗೆ ಮದಿವ್ಯಾಗಿ ಮೂರು ದಿನವಾಗಿಹುದು
 “ ಆಗಲೇ ಎಲ್ಲವನು ತಿಳಿದಿರುವನಂತೆ ಅಹ
 “ ಎಷ್ಟುಗಟ್ಟಿಗನೊ ” ಎಂದುಸುರಿದಳು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ,
 ಎಲ್ಲೆಡೆಯು ಬೆಳಕು ತುಂಬಹುದು ; ಪಂತವದದಿನ,
 ಹುಡುಗ ಹುಡುಗಿಯರು ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಅಗಿದಿರುವರು ,
 ಹುಡುಗನಿಗೆ ಸರಸದಲಿ ಆಸ , ಈ ನಾದಿನಿಯೊ
 ಸರಸದಲಿ ಪಂತವನು ಹೂಡಿ ಮಾತಾಡುವಳು ;
 ಪಂತವನು ಹೂಡಿ ಹರೆಯದ ಹುಡುಗಿ ನುಡಿಸುತ್ತಿರೆ
 ಪಂತವಾಡದ ಜವ್ವನಿಗನುಂಟೆ? ಮದಲಿಂಗ

ನಾದಿಸಿಯ ಕಡೆ ನಗುತ್ತೆ “ಬಲ್ಲೆನೋ ಇಲ್ಲವೋ
 “ ಸಿನಗೆ ತಿಳಿಯುವುದೆಂತು? ಅಕ್ಕನನು ಬಿಡುವುದಕೆ
 “ ನಿನಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲದರೆ ಬಿಡದೆ ನೀನೂ ಬಡನೆ
 “ ಬಾ ಆಗ ತಿಳಿಯುವುದು ” ಎನೆ ನಾದಿಸಿಯು ನಾಚಿ
 ತಲೆಬಾಗಿ ತಾಯ ಕಡೆ ನೋಡಿದಳು. ಆಮೇಲೆ
 ಮಾತನಾಡದೆ ಎಲ್ಲ ದಾರಿ ನಡೆಯುತ್ತಲಿಹರು.
 ಅರ್ಧ ಹರಿದಾರಿ ನಡೆಯುವ ಮುನ್ನ ಹಿರಿಯಳು
 “ ಅಮ್ಮ ತಂಗಿಯನೆನ್ನ ಜತೆಗೇ ಕಳುಹಿಸಮ್ಮ,
 “ ಇವರು ಒಪ್ಪುವರು ; ಜತೆಯಲಿ ಬೆಳೆದ ತಂಗಿಯನು
 “ ಬಿಟ್ಟು ನಾನಿರಲಾರೆ ; ಎನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದವರು
 “ ಏವಳ ಕೈಯನು ಹಿಡಿದು ಸಾಕಲಾರರೆ ? ” ಎಂದು
 ಗೋಗರೆದು ಕೇಳಿದಳು—ಮದಲಂಗಸಿಗೆ ಆಸೆ
 ಮನವಿ ನಿಜವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿತು—ಹುಡುಗಿ ಬಹು ಜಿಲುಪೆ ;
 ತುಟಿಯ ರಂಗು , ಮೂಗು ಮೂಗುತಿ ; ಬಾವಲಯ
 ಕಿವಿ , ಹಣೆಯ ಕುಂಕುಮದ ಬಟ್ಟು , ಭಾರದ ಹೆರಳು ;
 ಹೆರಳಿನಲಿ ತೊಟ್ಟ ಮಲ್ಲಿಗೆಹೂವು, ಕೊಪ್ಪು , ಇವ
 ಕಂಡು ಮನಸೋತನವನು , ಅತ್ತೆಯನು ನೋಡಿ
 ಸುಮ್ಮನಿದನು ಅವನ ನಾದಿಸಿಯು ತಾಯ ಕಡೆ
 ನೋಡು ನೋಡುತ್ತೆ ಸುಮ್ಮನಿಹಳು. ಇವರಿಬ್ಬರಿಗ
 ಮನ ಒಬ್ಬರೊಬ್ಬರಲಿ ನೆಟ್ಟಿತು ಇದು ಎಂತು
 ಇಷ್ಟು ಬೇಗದೊಳಾಯಿತೆನಲು, ನಾನರಿವೆನೆ ?
 ಆಗಸದಿ ವಾಯುಮಂಡಲದ ರಾಜರ ತೆರದೆ
 ಗೃಧ್ರಗಳು ಗರಿಹರಡಿ ಹಾರುತ್ತಿರುವುದ ನೀವು
 ನೋಡಿರುವಿರೋ ? ಹೆಣ್ಣುಗಂಡು ಗರಿಯನು ಹರಡಿ
 ಮೇಲುಮೇಲಕೆ ಇನ್ನು ಮೇಲ್ಗಡೆಗೆ ಹಾರುವುವು ,

ಬಂದರೊಡನೆಂದು ಮಾತಾಡುವುವೆ? ಸನ್ನೆಯಲಿ
 ಆಸೆಯನು ತೋರುವುವೆ? ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಒಂದೊಂದು
 ನೀಳವಾಗಿಹ ತಮ್ಮ ಸೀಳುದನಿಯಲಿ ಕೂಗಿ
 ಏರಿದೆವು ಎಂದು ಜಯಘೋಷವನು ಹಾಕುವುವು ;
 ಇದ ನೀವು ನೋಡುವಿರಿ ಕೇಳುವಿರಿ ; ಆ ಮಧ್ಯೆ
 ಗಂಡುಹೆಣ್ಣಿಗೆ ವೋಡದಿಂದ ವೋಡಕೆ ಹರಿವ
 ತೆಳುಮಿಂಚಕಿಡಿಯಂತೆ ಮನದಾಸೆ ಹರಿಯುವುದ
 ನೋಡಿರುವಿರಾ? ಮಧ್ಯೆ ಹಾರುವುದ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತೆ
 ಅವು ಎರಡು ಒಂದು ಪೇರ್ಮರನ ತಲೆನುಲಿಳಿದು
 ಕೆಳೆಯ ಬೆಳಸುವುವು , ಇದು ದೇವದೇವನ ಮಾಯೆ.
 ಮದಲಿಂಗನಿಗೆ ಅವನ ನಾದಿನಿಗೆ ಯಾವಾಗ
 ಮನದೊಲುಮೆಯಾಯಿತೋ ಎಂತಾಯಿತೋ ನಾನು
 ಏನರಿವೆ? ಓರೊರ್ವರಿಗೆ ಮನವತ್ತೆತ್ತವರು
 ತಾಯಿ ಏನೆಂಬಳೋ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿಹರು.
 ನಾಲ್ಕು ಹೆಜ್ಜೆಯ ನಡೆದು ತಾಯಿ “ಸಿಮ್ಮಂತವರು
 “ ತುಂಬುಹರೆಯದ ಹೆಂಡಿರಿಬ್ಬರನು ಆಳ್ವುದಕೆ
 “ಯಾರಿಂದಲಾದೀತು ಯಾವ ಮಾತಿದು ಬಡು”
 ಎಂದು ಹಿರಿಯವಳಿಗಿಂದಳು. ಅದಕೆ ಮದಲಿಂಗ
 “ ಅತ್ತಿಮ್ಮ ನಾನೇನು ಮುದುಕನೇ , ಹುಡುಗಿಯರು
 “ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲವೇ ; ನೀಕೊಡಲು
 “ ಇವಳನೂ ನಾಸಾಕಲಾರನೇ , ಇಬ್ಬರೂ
 “ ಎನಗೆ ಸಂಸಾರವನು ಮಾಡರೇ , ಎಲ್ಲಿಯೂ
 “ ಒಬ್ಬ ಗಂಡಗೆ ಹೆಂಡಿರಿಬ್ಬರಿರರೇ.” ಎಂದು
 ತವಕದೊಳಗಾಡಿದನು. ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅವರು
 ಈ ಕಣಿವೆ ಇರುವಬಳಿ ಸೇರಿದರು. ಕಣಿವೆ ಇದು

ಬಹು ಎತ್ತರದ ಒಂದು ಗುಡ್ಡದಡಿಯನು ಬಳಸಿ
ಮತ್ತೆ ಆ ಕಡೆಗೆ ಸೇರುವುದು. ಬುಡದಲಿ ದಾರಿ
ಒಂದು ಹರಿದಾರಿಯಾಗುವುದು. ಗುಡ್ಡವನ್ನೇರಿ
ಆಕಡೆಗೆ ಇಳಿದು ದಾರಿಯ ಮತ್ತೆ ಸೇರುವರೆ
ಅದರೊಳಾರರಲೊಂದು ಪಾಲಿಹುದು. ಕೆಚ್ಚದೆಯ
ಗಡುಸುಗಾರರುಕೂಡ ಒಳಸಿಯೇ ಹೋಗುವರು ;
ಗುಡ್ಡವೇರುವುದಷ್ಟು ಕಷ್ಟ. ಹುಡುಗಿಯರಮ್ಮ
“ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮಕ್ಕಳಾದರೇನಪ್ಪಯ್ಯ
“ ಬಾಳುವರೆ ಸರಿಯಾದ ಗಂಡನೇಯಿರಬೇಕು.
“ ನೀನಿವಳನೂ ಮದುವೆಯಾಗಲೆಳಸುವುದಾಗೆ
“ ಹಿಂದು ಹಿಂದಕೆ ನಡೆದು ಹತ್ತಿ ಗುಡ್ಡವನ್ನೇರಿ
“ ಆ ಕಡೆಗೆ ಇಳಿದು ದಾರಿಯ ಸೇರ ಒಪ್ಪುವೆನು.
“ ಏರಿ ಇಳಿಯುವಯ ” ಎಂದಳು. ಅವಳು ಹೇಳಿದುದು
ಮೂರುಪಾಲಿಗೆ ಸರಸ ; ಸುಮ್ಮನಿರದಾಡಿದಳು.
ಮದಲಿಂಗ ಕಟ್ಟಾಳು, ಹರಯದವ, ಹುಡುಗಿಯನು
ಪಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವನೆ ಪಡವುದಕೆ ಆಸೆ ಇದೆ,
ಅವರಮ್ಮ ಬೇರ ಈ ಪಂತವನು ಹೂಡಿದಳು.
ಪಂತವನು ಹೂಡಿ ಹಂಗಸು ಮಾತನಾಡಿಸಲು
ಪಂತಕೊಪ್ಪದ ಚವ್ವನಿಗನುಂಟೆ? ಮದಲಿಂಗ
“ ಒಪ್ಪಿದೆನು, ಗುಡ್ಡವನು ಹಿಂದು ಹಿಂದಕೆ ಏರಿ
“ ಇಳಿದು ಒರುವೆನು. ಆಗ ಹುಡುಗಿಯನು ಕೊಡು ಎನಗೆ.
“ ದಣಿದುನಾಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಇವಳ ಕೈಯಿಂದ
“ ಈ ಜೊಂಬುನೀರಹೊಯ್ಯಿಸಿ ಕೈಗೆ ಇವಳಿಂದ
“ ಕೂಡಿವುದಕೆನೀರ ಕೊಡಿಸು ” ಎಂದು ಒಂದುಸಲ
ನಾದಿನಿಯ ಕಡೆ ನೋಡಿ ಬೆನ್ನಗುಡ್ಡದ ಕಡೆಗೆ

ತಿರುಗಿಸುತ್ತೆ ಏರ ತೊಡಗಿದನು. ಬಹುಬಿಸಿಲು ;
 ಬಹು ಎತ್ತರದ ಗುಡ್ಡ ; ಅದನ್ನೇರತೊಡಗಿದನು.
 ಸ್ವಲ್ಪ ಹತ್ತಿದಮೇಲೆ ಅತ್ತೆ ಅಳಿಯನ ನೋಡಿ
 ಈ ಬಿಸಿಲಿನಲಿ ಹತ್ತಿ ಇಳಿದು ಇವ ಬದುಕುವನೆ
 ಎಂದು ಬಹುಭಯದಿಂದ “ ಏರಿದುದು ಸಾಕಪ್ಪ.
 “ ಇಳಿದು ಬಾರಪ್ಪಯ್ಯ ” ಎಂದು ಹುಯಿಲಿಟ್ಟಳು.
 ಮದಲಿಂಗ “ ಇಳಿದು ಆಕಡ ಬರುವ ಕುಡುವುದಕ್ಕೆ
 “ ನೀರಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಿ ” ಎಂದು ಸುಡಿಯುತ್ತ ಅಂತೆ
 ಏರಿಏರಿ ಹೋದ. ತಾಯಿಯೂ ಮಕ್ಕಳೂ
 “ ಅಯ್ಯೊಸರಸದ ಮಾತು ಏರಸವಾಯಿತು ” ಎಂದು
 ಬೇಗಬೇಗನೆ ನಡೆದು ಗುಡ್ಡದಡಿಯನುಬಳಸಿ
 ಆ ಕಡೆಯ ಸೇರಿದರು. ಬಿಸಿಲಿಂದೆ ಒಳುದಾಯ.
 ಇರುವುದೊಂದೇ ಚೊಂಬುಸೇರು. ಅಲ್ಲಿಲ್ಲಿಯೂ
 ನೀರೊಂದು ತೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಸೋತಿರುವ ಅಮ್ಮನಿಗೆ
 ಹಿರಿಮಗಳು “ ಅಮ್ಮನೀ ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಡಿ ” ಎಂದಳು.
 ಕಿರಿಯವಳು “ ತಡೆಯಮ್ಮ ನಾವಿಷ್ಟು ಸೋತಿರಲು
 “ ಭಾವನಿನ್ನೆಷ್ಟು ಸೋಲುವನೊ ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು
 “ ಮಿಕ್ಕದ್ದ ನೀಕುಡಿಯುವಂತೆ ” ಎಂದಳು, ತಾಯಿ
 “ ಅಮ್ಮಯ್ಯ ನೀನು ಹೇಳುವುದು ದಿಟ, ಗುಡ್ಡವನು
 “ ಬಳಸಿ ಬಂದಿಹ ನಮಗ ಇಷ್ಟು ದಾವರವಾಗೆ
 “ ಏರಿ ಬರುವನಿಗೆಷ್ಟು ದಾವರವೋ ! ಬರಲಮ್ಮ,
 “ ಅವನ ಕೈಗಿಷ್ಟು ನೀರನು ಹಾಕು, ಕುಡುವುದಕ್ಕೆ
 “ ಕೊಡು, ಮಿಕ್ಕ ನೀರ ನಾ ಕುಡಿಯುವನು ” ಎಂದಳು
 ಮದಲಿಂಗ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಂತು ಕಾದಿಹರು.
 ಈಗಲೇ ಕತೆ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾಯಿತು ಇದು ;

ಇನ್ನುವನು ಹತ್ತಿದುದು ಇಳಿದುದನು ಬಣ್ಣಿಸೆನು.
 ನಡುಬೀಸಗೆಯಲಿ ನಡುಹಗಲಿನಲಿ ಗುಡ್ಡವನು
 ಹಿಂದು ಹಿಂದಕೆ ಹತ್ತಿ ಹಿಂದುಹಿಂದಕೆ ಇಳಿದು
 ದಾರಿಯನು ಸೇರುವರೆ, ಬಳಲಿದನು, ಬಿಮರಿದನು,
 ಬಸವಳಿದು ಸೋತನೆಂಬುದ ನಿಮಗೆ ನಾನೀಗ
 ಹೇಳಿಕೊಡಬೇಕೆ? ಮದಲಿಂಗ ಬಹು ಬಾಯಾರಿ
 ಬಹು ಹೊತ್ತುಕಳೆದು ದಾರಿಗೆ ಬಂದುಸೇರಿದನು.
 ಗಂಟಲಲಿ ತೇವ ಒಣಗಿದೆ. ಜೀವ ತೇಲುತ್ತಿದೆ.
 ದಾರಿಯನು ಸೇರಿ ನಾದಿಸಿಯಕಡೆ ನೋಡಿದನು.
 ಮೂತನಾಡಲು ಬಾಯಿಬರದು; ಸನ್ನೆಯಮಾಡಿ
 ನೀರಕೇಳುತ್ತೆ ಹುಡುಗ ಗೆಲ್ಲ ಸಂತಸದಿಂದ
 ಸ್ವಲ್ಪ ನಗುವನು ತೋರಿ ಅತ್ತೆಯನು ನೋಡುತ್ತೆ
 ಕುಟಿವುದಕ ಬಿಗಿಸಿಹಿಡಿದನು. ಅವನ ನಾದಿನಿ
 ತನ್ನ ಚೆನ್ನನು ಗೆಲ್ಲ ಸಂತೋಷ ಕಣ್ಣಿನಲಿ
 ಗೆದ್ದವನಿಗೊಂದು ಮರ್ಮಾದೆಯನು ನೀಡಲಿಕೆ
 ಮುತ್ತುಗಳ ತಂದಂತೆ ಕಣ್ಣೀರು ತಲೆದೋರೆ
 ಬಹು ತವಕಪಡುತ್ತೆ ಚೊಂಚಿನ ನೀರ ತಂದಳು.
 ಅವನ ಕೈಯಲಿ ಅದನು ಸುರಿಯೆ ಬಗ್ಗಿಸಿದಳು.
 ಸಂತಸದ ಆತುರದಿ ಅದಬಗ್ಗಿಸುವುದರಲಿ
 ಕೈಚಾರಿ ಅದನು ಕೆಡವಿದಳು. ನೀರೆಲ್ಲವೂ
 ಚೆಲ್ಲಿಹೋಯಿತು. ದಾಹದಿಂದುಸುರು ತೇಲುತ್ತಿರೆ
 ಮದಲಿಂಗ ಖೇದದಿಂದೊಮ್ಮೆ ಅವಳನು ನೋಡಿ
 ಅಲ್ಲಿಮುಲಗಿದನು. “ಅಯ್ಯೋ” ಎಂದು ಅವರತ್ತೆ
 ಬಂದು ಬಳಿಯಲಿ ಕುಳಿತು ಸೆರಗಿನಲಿ ಬೀಸಿದಳು.
 ಹೆಂಡತಿಯು ಎನ್ನ ಗಂಡನಕೊಂದೆ ನೀನೆಂದು

ಅಮ್ಮನನು ಬಯ್ಯಳು ; ತಂಗಿಯನು ಬಯ್ಯಳು ;
 ಎನ್ನ ಸುಖವನು ನೋಡಿ ಧರಿಸಲಾರದೆ ನೀನು
 ಇವನ ಕೊಲ್ಲಲು ನೀರ ಚೆಲ್ಲಿದೆಯ ಎಂದಳು.
 ತಂಗಿ ಒಂದಾದರೂ ಮಾತನಾಡದೆ ಚೊಂಬ
 ಹಿಡಿದೆತ್ತಿ ನೀರ ತರಬೇಕೆಂದು ಹತ್ತಿರದ
 ಊರು ಎಲ್ಲಿಹುದೆಂದು ಎಂದೋಡಿದಳು. ಮದಲಿಂಗ
 ಅವಳು ಬಹು ಮುನ್ನವೇ ಮಡಿದನಾ ಕಲ್ಲಿನಲಿ.
 ಇನ್ನಾದುದನು ಹೇಳಲೇಕೆ ? ಬೆಳೆಯುವ ಪೈರು
 ಭಾದ್ರಪದದೊಳೆ ಸುಟ್ಟು ಹೋಯಿತು. ಮದಲಿಂಗ
 ಆ ಕಣಿವೆಗಂದು ಹೆಸರನು ಕೊಟ್ಟ. ಆ ದಿನದ
 ಖೇದವನು ನೋಡಿ ಸಂಕಟಪಟ್ಟು ಕಲ್ಲುಗಳು
 ಈಗಲೂ ಮರುಗುವವೊಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮದಲಿಂಗ
 ಈಗಲೂ ದಾಹದಲೆ ಅಲೆಯುತ್ತಿಹನೆಂದು ಜನ
 ಆಡಿಕೊಳ್ಳುವರು, ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕೆಲಕೆಲವರು
 ಕಾಣುವನೊ ಏನೊ ಎನ್ನುವ ಭಯದಿ ನಡೆಯುತ್ತ
 ಕಂಡನೆಂಬಂತೆ ನೆನೆಯುವರು ಭಯಪಡುವರು.

ತೀರ್ಥಹಳ್ಳಿಯ ಸವಾಸದಲೊಂದು ಹಳ್ಳಿ ಇದೆ
 ಬಂದಳಿಕೆ ಎಂದು ಕರೆಯುವರದನು. ಈ ಒಂದು
 ಊರ ಮಾತನು ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸುವನು. ಮದಲಿಂಗ
 ಸತ್ತಮಾತನು ಕೇಳಿ ನೀವು ಮರುಗುತ್ತಿರಲು
 ಮಾತನಿಲ್ಲಿಸಲೇಕೆ ? ಹಿಂದೆ ಪರಮೇಶ್ವರನು
 ಪಾರ್ವತಿಯು ಜತೆಗೆ ಬಹುಕಾಲ ಸಂತೋಷದಲಿ
 ಸಂಸಾರಮಾಡಿ ಬೇಸರದಿಂದ ಒಂದು ದಿನ
 ಇವಳ ಬಿಟ್ಟಿಲ್ಲಾದರೂ ಹೋಗಿ ಕೊಂಚ ದಿನ
 ಇರಬೇಕು ಎಂದು ಸರಿರಾತ್ರಿಯಲಿ ಹಾಸಿಗೆಯು

ತೊರೆದು ಪೊರಮಟ್ಟನು. ಸಂಸಾರವಾಡಿರುವ
 ಎಲ್ಲ ಜನಕೂ ಇಂತ ಆಸೆಬರುವುದು ಒಮ್ಮೆ ;
 ಬಟ್ಟು ಕಲಕಾಲ ಇರೆ ಮತ್ತೆ ಮನೆ ಮತವೆಂದು
 ಆಸೆಯಾಗುವುದು ಪರಮೇಶ್ವರನು ಪೊರಮಟ್ಟು
 ಗುರುತುಸಿಕ್ಕದವೂಲು ಕಿರಾತವೇಷವ ಧರಿಸಿ
 ಒಂದುಕಾಡನು ಹೊಕ್ಕು ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿರುವನು.
 ಭಾರತದೊಳಜುಗನನು ತಿವನೆೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ
 ಪಾಶುಪತವನು ಪಡೆದ ಕತೆಯ ಕೇಳಿರುವಿರಲೆ ,
 ತಿವಸಿಂತು ಕಾಟನೊಳಗಲೆಯುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ
 ಅದುನಡೆದುದು. ಇತ್ತ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯರು
 ನಿದ್ಡೆಯಲಿ ಹೂರಳಿ ಪತಿ ಇರುವಕಡೆ ಕೈಹಾಕಿ
 ಬರಿಯ ಹಾಸಿಗೆ ಕೈಗೆಸಿಕ್ಕು ಏನಿದು ಎಂದು
 ಎದ್ದು ನೋಡಿದರಂತೆ. ಪತಿ ಓಡಿಹೋಗಿಹನು !
 ರಾಮೇಶ್ವರಕ ಹೋದರೂ ಶನೇಶ್ವರ ಬಿಡನು,
 ರಾಮಯಣ ಓದಿದರು ಮನೆಯವಳು ಬಿಡದಿಹಳು,
 ಎಂದು ಜನವೆಂಬಂತೆ ಪಾರ್ವತಾಂಬಾ ಅವರು
 ಎನ್ನ ಬಿಟ್ಟವರು ಹೋಗಲು ಇವರ ಕಷ್ಟಸುಖ
 ನೋಡುವರು ಯಾರಂದು ಹಿಂದೆಯೇ ಹೂರಟರು.
 ಪರಮೇಶ್ವರನು ಕಾಡುಸುತ್ತಿ ಈ ಜಾಗವನು
 ಸೇರುವ ಸಮಯಕವನನಾಕ ಹಿಡಿದರು. ಹಿಂದೆ
 ಸಪ್ತಳಾದುದಕೇಳಿ ಪರಶಿವನು ಹಿಂದಿರುಗಿ
 ನೋಡ ಪಾರ್ವತೀವೆ ! ಬಿಟ್ಟೋಡಿಬಂದಿರಲು
 ಇಲ್ಲಿಗೂ ಬಂದಳಿವಳೆಂದು ಬೇಸರದಿಂದ
 “ ಬಂದಳೀಕೆ ” ಎಂದು ತನಗೆ ತಾನೆಂದನು.
 (ಇವಳು ಎನ್ನುತೆ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನು ಹೆತ್ತವಳ

ಏಕವಚನದಲಿ ಕರೆಯುವುದು ತಿಳಿದವರಲ್ಲಿ
 ಮರ್ಯಾದೆಯಲ್ಲ.) ಪರಮೇಶ್ವರನು ಪಾರ್ವತಿಯು
 ಜತೆಯೊಳಾಮೇಲೆ ಕಾಡಿನಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದು
 ಪಾರ್ವತೀದೇವಿ ತನ್ನ ನು ಬಿಡದೆ ಬೆನ್ಹತ್ತಿ
 ಬಂದುದೇ ಸರಿಯೆಂದು ತಿಳಿದರು , ಅದಂತಿರಲಿ.
 ಬಂದಳೀಕೆ ಎಂದು ದೇವನಂದುಸುರಿದಾ
 ತಾಣದಲಿ ಒಂದು ಊರಾಯ್ತು. ಅದ ಜನರೆಲ್ಲ
 ಬಂದಳೀಕೆ ಬಂದಳೀಕೆ ಎಂದು ಹ್ರಸ್ವವಮಾಡಿ
 ಕರೆಯತೊಡಗಿದರು. ಆ ಊರಿಗದೆ ಹೆಸರಾಯ್ತು.

ರಾವನಾಯನದಲಿ ಒಡೆಯನ ಕಾರ್ಯದಲಿ ಪಕ್ಕಿ
 ತೋರಿದತಿಶಯಭಕ್ತಿ, ರಾಮದೇವರ ಕರುಣೆ,
 ಆಸೆಕೈಸೇರಿರುವ ಸಂತಸದ ಮಧ್ಯದಲಿ
 ಬದುಕು ಮುಗಿಯುವ ಬಾಳ ಶೋಕದಾವರ್ತ ; ಜನ
 ಸಂಸಾರದಲಿ ಬರುವ ಬೇಸರನು ದೇವರಿಗೆ
 ಅನ್ವಯಿಸಿ ಹಾಸ್ಯಮಾಡುವ ರೀತಿ ; ಇದನೆಲ್ಲ
 ಈ ಮೂರುಹೆಸರ ಕತೆಯಲಿ ನೋಡುವಿರಿನೀವು-
 ಇದರಿಂದ ನಮ್ಮನಾಡಿನ ಜನದ ಮನವೆಷ್ಟು
 ಎಳಸಾದುದೆಂಬುದನು ಸರಳವಂದೆಂಬುದನು
 ಅರಿಯಬಹುದಲ್ಲವೆ ? ಇನ್ನಿಂತಹೆಸರುಗಳು
 ಇವೆ ಬೇರೆಕಡೆಗಳಲಿ ; ನಾನು ಕೆಲವನುಬಲ್ಲೆ ,
 ನಿಮಗಿನ್ನು ಕೆಲವು ತಿಳಿದಿರಬಹುದು ; ಹೇಳಿದರೆ
 ಕೇಳುವುದಕೆನಗಾಸೆಯುಂಟು , ನಿಮಗಾಸೆ ಇರೆ
 ಎನಗೆ ತಿಳಿದಿರುವ ಇನ್ನೂ ಬೇರೆಕಡೆಗಳನು
 ಇನ್ನು ಯಾವಾಗಲಾದರು ಮತ್ತೆ ಹೇಳುವೆನು.

ಅರುಣ

ನೀತಿ.

ಹೊಲೆಯನ್ನೆ ತೆದೂರ
ಹಾರಬೇಡ.

ಹೊಲೆಬರದು ಹೊರಗಿಂದೆ
ಒಳಗಡೆಯೆ ಇಹುದೆಂದು
ತಿಳಿದ ದಾಸರು ಎಲ್ಲ
ಸಾರಿರುವರು.

ಹೊಲೆಯನನು ಹೊಲೆಯೆಂದು
ದೂರಬೇಡ.

ಇತರರೇಳೆಯ ನೋಡಿ
ಕರುಬಬೇಡ.

ಜಗದೊಳಾರುಂ ನಿನಗೆ
ಎಗಲಾಗಬಾರದೆನೆ
ಸೊಗಸಾದ ಗತಿಬಂತು
ಹರಿಸೃಷ್ಟಿಗ.

ಮತಿಯೊಳಾರಯಿಸಲಿದ
ಅರಿವ ನೀನೆ.

ಆಸೆಬೇಡಂಬನಿಗೆ

ತ್ಯಾಗವಿಲ್ಲ.
ಹಸಿವರಿತು ತಡೆದವನ
ಋಷಿ ಯೋಗಿ ಎನ್ನುವರು
ಹಸಿವಸರಿಯದೆ ಇರಲು
ರೋಗಿಯವನು.

ಆಸೆಯಿಂ ಗಳಿಸಿಬಿಡೆ
ತ್ಯಾಗವಹುದು.

ಅರುಣ

ಜಾತಿ ಬರಿಹುಟ್ಟಿಂದೆ
ಬರುವುದಲ್ಲ.
ಮೇಲಾದ ನಡತೆಯಿಂ
ಮೇಲಹುದು ಜಾತಿಯುಂ
ಕೀಳುನಡೆಯಿಂ ಜಾತಿ
ಕಿರಿದವ್ವುದು.
ನೀತಿಯನು ಬಡದಿಹುದು
ಹಿರಿಯಜಾತಿ.

ಬದುಕಲಾರದೆ ಬಾಳ
ಹಳಿಯಬೇಡ.
ಈಸಬೇಕು ಇದ್ದು
ಜೈಸಬೇಕು ಎಂದು
ದಾಸರಾಡಿದ ಮಾತ
ತಿಳಿದು ಬದುಕು.
ಎದೆಮಾಡಿ ತಾಮಸವ
ನುಳಿದು ಬದುಕು.

ಒಡಲೊಳಗೆ ಹರಿಯಿಹುದ
ಮರಯಬೇಡ.
ಸತ್ಯದಧಿದೇವತೆ
ನಿತ್ಯನಿನ್ನೊಳಗಹನ
ಅತ್ಯಾಚರಣೆಯಿಂದೆ
ಮರುಗಿಸದಿರು.
ಗುಡಿಯವ್ವು ದೊಡಲಿದು
ಹರಿಯು ದೈವ.

ಅಡುಣ

ಜನವೊಗಳದೆಂದು ನೀ
ಮರುಗಬೇಡ.

ವೊಗಳುವುದು ಪಿರಿದಲ್ಲ
ತೆಗಳುವುದು ಪಿರಿದಲ್ಲ
ನೆಗಳಲೆಲ್ಲಕೆ ಪಿರಿದು.

ಆರಿದು ನಿಜವ
ಮನದ ಅಭಿಮಾನವನು
ತೊರ ಜವದಲಿ.

ಆಸೆಬಡು ಎನ್ನುವವ
ಮರುಳನಹುದು.

ಈಶನಡಿದಾವರೆಯ
ಆಶಿಸದ ಮನುಜನಿಗೆ
ಲೇಸಪ್ಪದೆಂತುಟೋ
ಒರೆಯಲವನು.

ಆಸೆಯನು ಒಳ್ಳಿದಕೆ
ತಿರುವಬೇಕು.

ಕಿರಿದೆಂದು ದೋಷವನು
ಎಸಗಬೇಡ.

ಕಿರಿದಾದ ದೋಷವೇ
ಪಿರಿದಾದ ಹಾನಿಯನು
ತರುವಂತೆ ಜೀವನದಿ
ಮಸಗಬಹುದು.

ಹರಿಯಸೂತ್ರವನರಿಯೆ
ಅಸದಳವಲೆ.

ಆರಾಣ್

ದೈವಕೊಟ್ಟುದ ಕೊಡದೆ

ಹುಗಿದಿಡದಿರು.

ಮಳೆಯಾಗಿ ಸುರಿದ ಜಲ

ಹೊಳೆಯಾಗಿ ಸಾಗರಕೆ

ಇಳಿಯೆ ಕರೆಯಲು ಮತ್ತೆ

ಮುಗಿಲವುದು.

ಆವುದಲ್ಲಿಯೆ ನಿಲಲು

ಮಿಗೆ ಕೆಡುವುದು.

ತ್ಯಾಗಭೋಗ.

ಸುಖದ ಮಧ್ಯದೊಳಿದುರ್ ಹರಿಯೊಳರ್ಪಿಸೆ ಭೋಗ

ಸುಖಕೆಲ್ಲ ಹರಿಮಿಗಿಲು ಎಂದು ತ್ಯಜಿಸಲು ತ್ಯಾಗ

ಹರಿಯಿತ್ತದೆಲ್ಲವೂ ಬಳೈತೆಂದೆನೆ ಭೋಗ

ಹರಿಬೇಕು ಹರಿ ಇತ್ತದೆನಗೆ ಬೇಡೆನೆ ತ್ಯಾಗ

ಪರಮಾತ್ಮನೆನ್ನ ನೂ ಗಣಿಸುತಿಹನೆನೆ ಭೋಗ

ಪರಮಾತ್ಮನೆಲ್ಲಿ ನಾನೆಲ್ಲಿ ಎಂದೆನೆ ತ್ಯಾಗ

ಬಾಳು ಪರಸುಖವಸೇರಲು ದಾರಿಯನೆ ಭೋಗ

ಬಾಳು ಪರಸುಖವಲ್ಲವೆಂದು ಗಣಿಸಲು ತ್ಯಾಗ

ದಾರಿನಡೆಯುತೆ ಸೊಗಸನೋಡಿ ಮೆಚ್ಚಲು ಭೋಗ

ದಾರಿಮುಗಿದೆಂದು ಫಲಬರುವುದೋ ಎನೆ ತ್ಯಾಗ

ಪುಣವವಕ್ಕ ರಮಾಲೆಯಾಗಿ ತೋರ್ಪುದು ಭೋಗ

ಪುಣವದೊಳಗಕ್ಕ ರಗಳೆಲ್ಲವಡಗಿರೆ ತ್ಯಾಗ

ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿಯ ಬಿಡಿಸಿ ಬಣ್ಣವಾಡಲು ಭೋಗ

ಸೂರ್ಯರಶ್ಮಿವೊಲು ಬಣ್ಣಗಳ ಸೇರಿಸೆ ತ್ಯಾಗ

ರಾಗದಾಲಾಪನೆಯಕೇಂದ್ರಭಾಗವು ಭೋಗ

ರಾಗದಾದ್ಯಂತ್ಯಗಳ ಸರಳಭಾವವು ತ್ಯಾಗ

ಸೃಷ್ಟಿ ಹಗಲಿಧರಿಸ ವರ್ಣವಸ್ತ್ರವು ಭೋಗ

ಸೃಷ್ಟಿಇರುಳಲಿ ಹೊದಿವ ನೀಲವಸನವು ತ್ಯಾಗ
 ಕೂಸಿನಾಟದಿನಲಿವ ನೂರುಚಳವಳ ಭೋಗ
 ಕೂಸುನಿದ್ರೆಯ ಕರದಿ ನೆಮ್ಮಿಸಿಲುವುದು ತ್ಯಾಗ
 ಎಲ್ಲವನು ತೆರೆದಿಡುವ ಸೂರ್ಯತೇಜವು ಭೋಗ
 ಎಲ್ಲವನು ಮರೆಯಿಸುವ ತಾರೆಗಳಪುಭೆ ತ್ಯಾಗ
 ತಿರುಳ ಹೊರಗಡತೋರ್ಪ ಸಹಕಾರಫಲ ಭೋಗ
 ತಿರುಳ ಮರೆಯಿಸಿತೋರ್ಪ ನಾರಿಕೇಳವು ತ್ಯಾಗ
 ನೆಲ ತನ್ನಬದುಕ ಮೇಲ್ಕಡೆ ತೋರುವುದು ಭೋಗ
 ಜಲಧಿ ತೆರೆಯಿಂ ಬಾಳ ಮರೆಯಿಸಿವುರ್ತು ತ್ಯಾಗ
 ಉದಯದಲಿ ಉದಯದಂದಕೆ ನಲಿಯುವುದು ಭೋಗ
 ಉದಯದಲಿ ಸಂಜೆಯಾಗಸವ ನೆನೆಯಲು ತ್ಯಾಗ
 ಲೋಕದೊಳಗಾಹಾರವೆಷ್ಟಿರುವುದೆನೆ ಭೋಗ
 ಲೋಕದಲಿ ಹಸಿದವರೆನಿಬರಿರ್ಪರನೆ ತ್ಯಾಗ
 ಈಕ್ಷಣದೊಳೊಂದುಯುಗಮೊದಲಾಯಿತೆನೆ ಭೋಗ
 ಈಕ್ಷಣದೊಳೊಂದುಯುಗ ಕೊನೆಯಾಯಿತೆನೆ ತ್ಯಾಗ
 ಕಾರ್ಯದಲಿ ಹರಿಗೆ ನೆರವಾಗಿ ತೊಡಗಲು ಭೋಗ
 ಕಾರ್ಯವನು ಬಟ್ಟುಕುಳಿತವನ ನೆನೆಯುದು ತ್ಯಾಗ
 ಮಿತ್ರನಾಗಿಹೆನೇಳುಜನ್ಮಗಳೊಳೆನೆ ಭೋಗ
 ಶತ್ರುವಾಗುವೆ ಮೂರುಜನ್ಮಗಳೊಳೆನೆ ತ್ಯಾಗ
 ಪರಮಾತ್ಮ ಎಷ್ಟುರೂಪದಿ ಕಾಣುವುದು ಭೋಗ
 ಪರಮಾತ್ಮ ಶಿವರೂಪದಿಂದೆ ಕಾಣ್ಪುದು ತ್ಯಾಗ
 ಭೋಗದಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯೆ ಸುಖಬಹುದು ದಿಟ
 ತ್ಯಾಗದಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ನಿಲಲಿವುಬಹುದು ದಿಟ
 ತ್ಯಾಗಭೋಗದೊಳಿಹುದು ಇಹುದು ತ್ಯಾಗದಿ ಭೋಗ.
 ಇದನರಿದು ಜೀವನದಿ ನಡೆಯುವುದು ಯೋಗ.

ಅರುಣ

ಆತ್ಮಗೀತೆ.

೧

ವೂರ್ವಗೀತೆ.

ಅರಿವೆನಾನೇನುಂ ಮಹಾತ್ಮನಲ್ಲೆಂಬುದನು—

ಎನ್ನ ಹರಿಯೇಕೆ ಪಿರಿಯನ ಮಾಡನೋ—
ಅರಿದುಮೆನ್ನ ಯಹ್ಯದಯವೀದಿಸದಿಕೇಳುತಿದೆ

“ ಇನ್ನೆಗಿಪ್ಪತ್ತಾರು ವರುಷಂಗಳು

“ ಜೀವನದೆಮುಗಿದುವು, ಈ ವರಗ ಬಾಳಿನಲಿ

“ ಏನೊಂದುಕಚ್ಚುವನು ಎಸಗೆನಲ್ಲೆ,

“ ಆವಕೆಲಸವ ಮಾಡಲರುವನೋ ಮಾಡ್ಕೆನೋ

“ ನಾನರಿಯೆನಿನ್ನು ಬಹ ವರುಷಗಳಲಿ ”

ಬುದ್ಧಿಪೇಳುವುದಕ್ಕೆ “ ಹೋದ ಬಹ ದಿನಗಳಲಿ

“ ಏನಾದುದಾಗುವುದು ಎನಲು ನೀನು

“ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನೋ ಮೇಣುಶಂಕರನೊ ಎಲ್ಲವನ್ನೊ?

“ ಏನಿಸಿತುಕಳವಳ? ದಿನಕಳೆವುದು

“ ಮಾಸಗಳು ಮರೆಯುವುವು ವರುಷಗಳು ಹರಿಯುವುವು;

“ ಉಗ್ಗಡಿಸದೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೆ ಸರಿವುವು,

“ ವೀಸಕೆಲಸವ ಮಾಡದಿದೋಡೆಯು ಕೊನೆಗೆ ಅವು

“ ಹಗ್ಗಚಿತಿ ಉಗ್ಗಂಗಳನು ತರುವುವು ”

ಇದನೊಪ್ಪದೀಹ್ಯದಯ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಪೇಳುವುದು

“ ನೆಲೆಯುಂಟು ಈ ಬಾಳಿಗೆಂದರಿವೆನು.

“ ಇದಕೆಸಂಶಯವಿಲ್ಲ, ನೆಲೆಯಿಹುದು ನಿಶ್ಚಯವು;

“ ಫಲವೊಂದು ಇಹುದು, ಇರುವುದು ದಾರಿಯೊ.

- “ ಎನಗೆ ಕಾಣದ ಬಂದ್ನು ಕತಕು' ದ್ವಾರಿಯು ನೆಲೆಯು
 “ ಇಲ್ಲವೆಂದೆನಲು ಸರಿಯುಹುದೆ ಮಾತು ?
 “ ನಿನಗೆನಗೆ ಸುಲಭದಲಿ ಕಾಣದಿದೆ, ಆದೊಡೆಯು
 “ ಸುಳ್ಳಾಗಲಾರದಲೆ ಇರುವದಾರಿ ”
- “ ದಾರಿ ಇಹುದೋ ? ಎಲ್ಲಿ ? ” “ ಅದನೆನಾನುಂ ಕೇಳ್ವೆ
 “ ನೀಹಳಿದುಕೇಳ್ವೆ ನಾನಂಬಿಕೇಳಿ
 “ ನೂರುಯತ್ನವಮಾಡಿ ನಿನ್ನನೂ ಎನ್ನನೂ
 “ ಸಾಹಸದಿ ಇಬ್ಬರನು ಒದುಕಿಸುವನು
 “ ಎನ್ನಭರವಸೆಪಿರಿದು ಅರಿವೆನಿದಮನದಲ್ಲಿ
 “ ಇಳಿಯ ರಚಿಸಿದ ದೈವ ಪರಿಕಿಸುವರೆ
 “ ಎನ್ನನ್ನರಿಗುಮಿರಲಿ ಎಂದು ಗೆಯ್ವಿಹನಿಳಿಯ
 “ ಕೆಲವರಿಗೆ ಮಾತ್ರವಂದದಗೆಯ್ಯನು ;
- “ ಪಿರಿಯರಾದವರು ದಾರಿಯ ವೊದಲು ನೋಡುವುದು
 “ ಈ ಕಲಸಕೆಂದು ಆ ಕೆಲಸಕೆಂದು
 “ ಹರಿ ಅವರ ಕರೆಯುವುದು ಅವರಸಲುವಾಗಲ್ಲ,
 “ ಲೋಕವಲ್ಲಕೆ ಒಳ್ಳೆಯದನೆಸಗಲು ,
 “ ಸವನಿಸುವುದವರಿಗೇ ಬಾಳುವಾಶಕ್ತಿಯುಂ
 “ ಕಿರಿಯರಿಗೆ ದಾರಿಯನು ತೋರಲೆಂದು ,
 “ ಅವರು ನಡೆದಂದದಲಿ ನಡೆಯೆ ನಾಂ ತೊಡಗುವೆನು ;
 “ ಅರಸಿಕಂಡುದನರಸ ಯತ್ತಿಸುವನು.
- “ ಭಾಸ್ವರ ಪ್ರಭೆಯಿಂದೆ ಪಿರಿಯರಿಗೆ ದಾರಿಯನು
 “ ತೋರಿರಕ್ಕಿ ಸಿ ಮುಂದಕವರನೊಯ್ದ
 “ ಶಾಶ್ವತ ಜ್ಯೋತಿಯಿಂದಲೆ ಬಂದು ಕಣವೊಂದು
 “ ದಾರಿಯಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವನು ತೋರಲೆನಗೆ.

ಆರುಣ

- “ ಹಿರಿಯರೆಸಗಲು ಹಿರಿಯಕಚ್ಚುಗಳಿಪಂತೆ
 “ ಕಿರಿಯರಸಗಲು ಕಿರಿಯಕಚ್ಚುವಿಹುದು ;
 “ ಅರಸುತಿಲ್ಲವು ನಾನುಮಾತ್ರವಾಕಚ್ಚವನು,
 “ ಬರುತಿಹುದು ಕಚ್ಚವೂ ಎನ್ನನರಸಿ.
 “ ಬಾಳಮುಂದಣಗತಿಯತೋರ್ಪ ಪಟವೊಂದೆನಗ
 “ ಇಲ್ಲಿಗಕಾಣದಿರೆ ಹೋದುದೇನು ;
 “ ಮೇಲೇಳುತ್ತ ಓಬರಗಳು ಕಾಣದಂತೆಯೆ ಜೀವ
 “ ಹಳ್ಳಕೊಳ್ಳವು ಈಗ ಭಯಪಡಿಸದು .
 “ ರಾಜಮಾರ್ಗಬಹುದೊ ಕಾಡುದಾರಿ ಇಹುದೊ
 “ ಏಂದು ಭಯಪಡುತ್ತಲಿಲ್ಲಯೆ ಸಿಲ್ಲೆನು ,
 “ ಸಾಜವಿದು ಸರಿಯೆಂದು ತೋರ್ದಸಿತು ದೂರವನು
 “ ಹಿಂದೆಗೆಯದಡಿಯಿಟ್ಟು ನಡೆವ ನಾನು .
 “ ಜೀವನದಪಥದಿನಾಂ ನಡೆದಿಂತು ಪೂರ್ವದಲಿ
 “ ಹಿರಿಯರಾದವರೂರ್ವರೂರ್ವರಾಃ |
 “ ಯಾವಶೈಲದತಳವನುಳಿದು ಆರೋಹಿಸುತ್ತ
 “ ಶಿರವಸೇರುತೆ ಶಾಂತಿಯನು ಸಡೆದರೂ
 “ ಆಗಿರಿಯಕೀಕ್ತಪ್ಪಲನು ಸೇರುವನು ಅದೇ
 “ ನೆಲೆಯಪ್ಪುದೆಮ್ಮಾರ್ವರಿಗೆ ನೋಡಲು ,
 “ ಹೋಗುವಣ ಬಾ , ಗಿರಿಯಬುಡವಕುರಿತಡಬಡದೆ
 “ ಛಲದಿಂದೆನಡವ , ಬಾ , ನಂಬಬಾರ . ”

೨

ಉತ್ತರಗೀತೆ.

ಅಂದು ಹೃದಯವು ಬಾಳ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ ಮೊದಲು
 ಏಳುವರುಷವು ಕಳೆಯುತ್ತಿರುವುದೀಗ ,
 ಅಂದು ಹೃದಯದೊಳಿಡ್ಡ ಸಂದೇಹ ಹರಿದಿಹುದು
 ಅಳದೊಳಗಣ ಜಂಭಹರಿದಿರುವುದು .

ದಾರಿಯಾವುದು ಎನ್ನ ಕೆಲಸವಾವುದು ಎಂದು
ತವಕಸಡುವುದು ಬರಿಯಕಷ್ಟ; ಬದುಕು
ಯಾರಿಂದ ಒಂದುದೋ ಯಾರಿಂದ ಬಳಿದುದೋ
ಅವನೆ ಎಲ್ಲವನು ಸರಿಪಡಿಸುತ್ತಿಹನು.

ಹಿರಿಯರಾದವರು ನಡವಾದಾಲ ನಡೆಯುವೆನು
ಹಳ್ಳಕೊಳ್ಳಕ ಹೆದರಬರುವೆನೆಂದು
ಭರವಸೆಯ ಮಾತನಾಡಿದನಾಂ ಸ್ವತಂತ್ರನೊಲು.
ಪೊಕ್ಕುಮಾತದು ಎಲ್ಲ ಯೋಚಿಸುವರೆ !

ಅವರುಗೆಯ್ಯಂತೆ ಕಚ್ಚ ವನುಗೆಯ್ಯೆನು ನಾನು
ಎಂದು ನಾನೆಣಿಸಿದೆನು , ಕಷ್ಟವಿನಿಸು
ಸವನಿಸಲು ತಡವಶಕ್ತಿಯು ಬರ್ಪುದೆಂತೆನಗೆ ?
ಮಂದಮತಿ ಅರಿಯೆನೇ ಇದರಪರಿಯ !

ಕೆಲಸವನ್ನನು ಅರಸಿಬಹುದಂಬ ಮಾತುಂಟೆ ?
ಅದನು ಮಾಡಲು ನಾನೆ ಎಂಬುದುಂಟೆ ?
ಪಲವಿಧದ ಕೆಲಸಗಳ ಹರಿಯಸೇವಕರೆನಿಸಿ
ಮುದದಿಂದ ಮಾಡುವರೆ ಪಲಬರಿಹರು.

ನೆಗಳುವರ ಬಲವಸ್ತಿರ ಒಲಕ ತಕ್ಕಂತೆ
ನಿರವಿಪನು ಕಚ್ಚವನು ಹರಿ ಮನುಜಗೆ ;
ನೆಗಳುವರ ಬಲವಕೊಡದಿರಲದಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ
ಬರಿಯ ಆಟವನು ನಿರವಿಪನು ನಿನಗೆ.

ಗಿರಿಯನೇರುವ ಒಲವಕೊಟ್ಟು ಏರನ್ನು ವನು
 ನಡೆವಶಕ್ತಿಯಕೊಟ್ಟು ನಡೆ ಎಂಬನು ,
 ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆವುದಕ್ಕೆ ಬಾರದಿರುವಳೆಗೊಸ
 ಪಿಡಿದೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಮೇಲ್ಗಡೆಗೊಯ್ಯನು.

ಬಾಳು ಸಾರ್ಥಕವಾಗಲೆಂದು ನೀಕಾಡದಿರು
 ಆವುದೊಂದನುವ್ಯರ್ಥ ಮಾಡನವನು ,
 ಮೇಲಾಗಿ ನೀಬಾಳುವುದು ನಿನ್ನ ಭಲವಲ್ಲ
 ದೇವನ ಏಶಾಲಮಮತೆಯ ಫಲವದು.

ಸಾರಿಜಾತದ ಕತೆ.

ಮಳೆಸಿಂದು ಚಳಿಬಂದು ನೋಡವಳಿವಿರುವೆಂದು
 ಚಳಿಗಾಳಿ ವನಗಳಲಿ ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿರುವೆಂದು
 ಉಳಿದ ಹೂ ಚಳಿಯಿಂದೆ ಬೆರೆತು ಬಾರದೆ ಇರಲು
 ತಳಿರದನಕೆಂದು ವನವೆವರು ನೋಡುತ್ತಲಿರಲು
 ಬಳಿಯ ಉದ್ಯಾನವನದಂತರದೊಳೊಂದು
 ಎಳೆಮಲರು ಸಾರಿಜಾತವು ತಾನುಬಂದು
 ಎಲೆಯಮರಯೊಳು ಸಿಂದಿದೆ.

ಆಭ್ರವಿಸಿಲ್ಲದಾ ಆಗಸದ ಮಧ್ಯದಲ
 ಶುಭ್ರದ್ಯುತಿಯಭರದ ಲೋಕಗಳನೆಲ್ಲವನು
 ವಿಭ್ರಮಣಗೊಳಿಸುತಿಹ ಕಳೆಯ ಸೊಬಗಿಂಮರದು
 ವಿಭ್ರಾಜಿಸುತ ಚಂದ್ರನೈತಂದು ತನ್ನೊಂದು
 ಜೆಂದವನು ಬಹಳ ಸರಳತೆಯಿಂದ ತೋರಿ
 ಮಂದಹಾಸದ ಸೊಗವ ವನದೆಡೆಗೆ ಬೀರೆ
 ಬಂದಿಯಾಯ್ತದಕ ಮಲರು.

ಮದುವಾದ ಬೆಳ್ಳಿಂದೆ ಮಡಿಲುಶೋಭಿಸುತಲಿರೆ
 ಪುದುವಾದ ರಾಗಸಂಪದವು ಹೃದಯದೊಳಿಸೆಯೆ
 ಮೃದುಹಾಸದಿಂದ ಹೂ ಅನುರಾಗವನು ತೋರಿ
 ಮುದದಿಂದ ಜೇತನದೊಳರಳಿ ಪೆರ್ಮೆಯಸಾರಿ
 ಎನ್ನ ಮನದನ್ನನೀನೇ ಚೆನ್ನ ಎನ್ನ
 ಸಿನ್ನವಳು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಈಗತನ್ನ
 ಮನ್ನಿ ಸೆಂಬಂತಿದುರು.

ನೇಲದ ಹೂವಾಗಸದ ಹೂವಿನಂದಕ ಸೋತು
 ಕೆಳೆಯನಾಶಿಸಿಂದ ಪರಿಯ ನೋಡುತ್ತ ವಸದ
 ಉಳಿದ ಜೇತನವಲ್ಲ ಇದಕೆ ಕೊನೆಯೇನೆಂದು
 ಎಳೆಮಲರಿಗರಿವಿಲ್ಲವಂದು ಕನಿಕರದಿಂದ
 ಮರುಳುತನ ಸಿನಗೇನು ಒಂದಿಹುದು ನೀನು
 ಸರಿಯಪ್ಪುದುಂಟೆ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಸಿನಗೇನು
 ಮರುಳುತನ ಒಂತೆಂದುವು.

ಯಾಮಿಸಿಯ ಪ್ರಣಯಪ್ರೇರಣೆಯೂರಿ ಜೇತನದಿ
 ಭಾಮಿಸಿಯರಾಂತರ್ಯವನು ಸೇರ್ಪಸಮಯದಲಿ
 ಆಮಲರುಮರೆಯನುಳಿದೊಲವ ಪರಿಯನು ತಿಳಿಸಿ
 ಪ್ರೇಮಭಿಕ್ಷೆಯಬೇಡಿ ನಾಣುಳಿದು ಕೈನೀಡಿ
 ಮಲ್ಪಾತನುಸಿರ್ವ ಪರಿಯಿಂ ಮೆರೆವ ಸೊಗದ
 ಜಿಲ್ಪಕಮ್ಮಲರಸೂಸುತೆ ತನ್ನ ವೊಗವ
 ಲಲ್ಲೆಗೆನೆ ಮುಂದಿಟ್ಟುದು.

ವನಜೇತನಗಳಿದನು ನೋಡಿ ಸೀರವಮಾಗೆ
 ಮನದೇಮರುಗಿರೆ ಹೂವ ಗೆಲ್ಲವನು ಬಾಂದಳದೆ
 ಇಸಿಸುಕಳವಳವ ತೋರದೆ ಶಾಂತಭಾವದಲ
 ಘಸಿಸಿರುವ ಹಾಸವನು ತೋರುತಿಳಿಯುತಲಹನು
 ಚಳಿಗಾಳಿಯೊಂದು ಮೃದು ಮೃದುವಾಗೆ ಬೀಸಿ
 ಮಲರಬಳಿಗೈತಂದು ಮಗು ಸಿನ್ನ ಅಸೆ
 ಬಳಿತಲ್ಲ ಬಿಡು ಎಂದುದು

ಕೂಟ್ಟಮನವನು ಮರಳಿಕೊಳ್ಳಾರದೆ ಮುರು
 ಇಟ್ಟಿನಾನೆನ್ನ ಮನದನ್ನ ನಡಿಗಳೊಳಸುವ
 ದಿಟ್ಟಿಸಿದನಿವನೆನ್ನನಿದೆ ಎನಗೆ ಪೂರ್ಣಸುರು
 ಮುಟ್ಟಿದನು ತನ್ನ ಕರದಿಂದೆನ್ನ ಬಡನಲ್ಲೆ
 ಎನ್ನ ಕೊಳ್ಳುವನಿವನು ದಿಟನೆಂದು ಹೂವು
 ತನ್ನ ಪ್ರಿಯನೆಡೆಗೆ ಹಾರುವ ಎಂದು ಕಾವ
 ಇನ್ನುಳಿದು ಬತ್ತು ನೆಲಕ

ಸದಯನಾಗೆಹ ಚಂದ್ರನನು ಸೇರ ನೋಡಿ ಹೂ
 ಉದುರಿ ನೆಲದಲಿ ದೂಳಸೇರಿರುವುದನು ನೋಡಿ
 ಅದುರಿ ವನವೆಲ್ಲ ಅನುತಾಪದಿಂ ಮರುಗಿದುದು
 ಬದಿಯ ಚಳಿಗಾಳಿ ಕನಿಕರದಿಂದೆಸುಯುತಿಹುದು
 ಯಾಮಿನಿಯು ಹಂತ ಪ್ರೀತಿಸಿದನೇ ನಾನು
 ಕೋಮಲೆಯನಿದಕೆಂದು ಖೇದದಲಿ ತಾನು
 ವ್ಯೋಮದಲಿ ನೆರೆಮರುಗಿತು.

ಆರುಣ

ಎಳೆಮಲರು ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಸೋತು ಕೆಟ್ಟಾಹದನ
 ಬಳಿಕಬಂದದರ ಸೋದರಿಯರಿಯುತೆ ಮರುಗಿ
 ನೆಲದೆ ಬಿದ್ದಿರಲೆಮ್ಮ ಸೋದರಿಯು ನಾವಿಲ್ಲಿ
 ಸಲೆಮರೆಯುವುದು ಚಿಂದವಲ್ಲೆಂದು ಉರುಳಿದುವು
 ಆದು ನೊದಲು ಈ ಹೂಗಳೆಲ್ಲ ಈವರೆಗು
 ಉದಯವಾಗುವ ಮುನ್ನ ಅದ ನೆನೆದು ಮರುಗಿ
 ಉದುರಿ ನೆಲವನು ಸೇರ್ಪುವು.

ಮಳೆಸಿಂದು ಚಳಿಬಂದು ಮೋಡವಳಿದಿರುವೆಂದು
 ಕಳೆದುಂಬಿ ಚಂದ್ರನಾಗಸದಿ ನಿಂದಿರುವೆಂದು
 ಎಳೆಯ ಆ ಪಾರಿಚಾತದ ಗತಿಯ ಯಾಮಿಸಿಯು
 ಸಲೆನೆನೆಯುತೊನ್ನೊಮ್ಮೆ ಮರುಗಿ ಮಸಕಾಗುವಳು
 ವಸವು ನನೆದೊವೊಮ್ಮೆ ಅಂತೆ ನಡುಗುವುದು
 ಘನಿಸಿದಂತಿಹ ಗಾಳಿಯಂತೆಸುಯ್ಯುವುದು
 ಮನವಮರೆದಂತಲೆವುದು.

ಇಂದುಮತಿ.

ಸೂಚನೆ — ಅಜನ್ಮಪತಿ ಸತಿಯೊಳಿದೋದದಿಂದಳಲಲ್ ದಿ
 ವಿಜಲೋಕದಿಂದೊರ್ವ ದೂತನೈತಂದವಗೆ
 ನಿಜತತ್ವಮಿದು ಸಾವು ಜೀವನದೊಳೆಂಬುದನು ತಿಳಿಸಿ ಸಂತಯಿಸಿ ಘೋದಂ||

ಸೂರ್ಯಸುತ ಮನುವಿನಸ್ವಯಕ್ಕೆ ನಿಜವನಿಸಿದಾ
 ದಾರ್ಯ ಶೌರೈತ್ಯೋತ್ಸಾಹ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳಿಂ
 ದಾರ್ಯ ಧರ್ಮವ ರಕ್ಷೆ ಸುವುದೆಂಬ ಬಳಿಯವ್ರತದೊಳು
 ವಿಚಕ್ಷುಸಿವನೆನಿಸಿ
 ಕಾರ್ಯದಕ್ಷತೆಯೊಳೆಲ್ಲರಿಗೆ ಮಿಗಿಲೆನಿಸಿದಾ
 ಚಾರ್ಯನನು ಕಾರ್ಯಸಾಧನಯೊಳನುಸರಿಸಿ ನೃಪ
 ವರ್ಯನಜನಿದನಾ ಕೋಸಲದ ಸಾವ್ರಾಜ್ಯ
 ಕರ್ಮದಲಿ ನಿರತನಾಗಿ||

ಮಡದಿಯಾತಂಗೆ ಮಾಸಿನಿ ಭೋಜಕುಲವೆಂಬ
ಕಡಲೊಳುದಯಿಸುತ್ತವೃತ್ತಚಂದ್ರಲಕ್ಷ್ಮಿಯರೆಲ್ಲ
ರೊಡವೆರೆಯುತ್ತೊಂದಾಗಿ ಸುಂದರೀರೂಪತಳೆದರೊ

ಎಂದು ತೋರುತಿಹಳು

ಕಡುಚೆಲ್ವರೂಪು ರೂಪದಕೆ ಗುಣಶೀಲಮವು
ಪಡಿಯೆನಲು ರೂಪವತಿ ಗುಣವತಿ ಸುಶೀಲೆ ತ
ನ್ನೊಡೆಯನಿಗೆ ನಿಜದೊಳಧಾರ್ಫಂಗಿ ಧರ್ಮದಪತ್ನಿ

ಕಾಂತೆ ಏಂದುಮತಿದೇವಿ||

ಮಾಮರದಿ ಕೋಗಿಲೆಯು ಪಂಚಮದಿ ಕೂಗಲಾ
ರಾಮವಳಿಗಳರವದಿ ವಿಣೆವ್ವಲು ಕೂಜಿಸಲಾ
ಶ್ಯಾಮಸುಂದರವಾಗೆ ವನರಾಜಿ ಸೊಗಯಿಸುವ

ತಳಿರ ಕುಸುಮದ ವರ್ಚಿನಿಂ

ರಾಮೆಯರನೀ ಸೊಬಗವೇದಕುಪನಿಷತಂದು
ಕಾಮಿಸುವ ಜೀವನದ ಸವ್ಯ ಯೌವನದೊಳಭ
ರಾಮಗುಣರೂಪಗಳ ಕಣಿಯಿವಳಸಜನ್ಯವತಿ ಪಡದಂ

ಸ್ವಯಂವರದೊಳು||

ಸಡಗರದೊಳವಳ ಪಡೆಯಲಿಕೆಂದು ಒಂದ ಸೃಪ
ಗಡಣ ಮಂಟಪವ ನಿಬಡಂ ತುಂಬರಲಾ ಸೃಪತಿ
ಯುಡುಗಣದ ಮಧ್ಯದಲಿ ಚಂದ್ರ ಸಂತಿರಲವನೊ

ಳರ್ಪಿಸಿದಳಾತುಮನನು

ಕಡೆಯಾದುದೇನು ತನ್ನನೆ ಸೋತಳೆಂದೆನಲಾ
ಪಡದಳಲೆ ನೃಪನ ವಿನಿಮಯದೆ ಪಾತ್ರವನೋಡಿ
ಕೊಡುವರ್ಗೆ ಧರ್ಮಕಾಮಾರ್ಥಂಗಳೆಲ್ಲ ಒಪ್ಪುದು

ಸಿಕ್ಕುವಂ ನೋಡಲು||

ಅಂತಾ ಸ್ವಯಂವರದಿ ಚೆನ್ನೆಯಂ ಕೈವಿಡಿದು
 ಸಂತಸದಿ ನಗರಿಗಜನೈತರಲ್ ರಘುನೃಪತಿ
 ಯಿಂತೆಂದು ನೃಪನೀತಿ ಸೂತ್ರ ತನ್ನೆಂದುದಾಹೃತ
 ವಾಗಲೆಂಬ ತೆರದೆ

ಸಂತತಂ ಪೊತ್ತು ಸಾಕೆನಿಸಿದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ
 ಮಂ ತನ್ನ ಕುವರನೊಳ್ ನಿಲಿಸಿ ವನವನು ಕುರಿತು
 ಪಿಂತಣವರಂತೆ ಸತಿವೆರಸು ತೆರಳಿದನು ಶಾಂತಿಯಸುಖ
 ವನನುಭವಿಸಲು ||

ಧರಣಿಯನು ಪೊರೆವುದಕೆ ಹೆಗಲತ್ತನಜನೃಪಂ
 ಹರೆಯದಲಿ ಭಾರವಂ ಕಾಣದಿಹ ವೃಷಭವದ
 ಹೊರುವಂತೆ ಸುಲಭದಿಂದವನ ಸಂತಸದೊಳನವರತ
 ಸೇವಿಸುತ್ತರಿಸಿತಿ

ಹರುಷವನು ತರುವುದುಂ ಧರ್ಮದೊಳ್ಳಿ ಲುವುದೆಂ
 ಬೆರಡುಸಧವೊಂದಾದರಲ್ಲದಾರಿಗುಬರದ
 ಸರಮ ಸುಖವನು ಕಂಡಳವನ ಜೀವನದುದಯ
 ತಾರೆಯೊಲುಶುಭೃಳಾಗೆ ||

ದಿನಕಳೆಯೆ ಸುತನೊರ್ವನಂ ಪೆತ್ತಳಾಕೆ ಕುವ
 ರನ ನೋಡಿಸೃಪತಿ ಪಿತೃಖುಣಮಂದು ತನ್ನೆಂದ
 ಕೊನೆಯಾದುದೆಂದು ಹರುಷವ ತಳೆದನಾಸುತನ
 ಕತದಿಂದಲನ್ನೆ ವರೆಗಂ

ಮನದಿನಿಯಳಾಗದ ಸತಿ ದೊರೆಗೆ ಕಂಡಳಲೆ
 ಇನಿಯಳಲ್ಲದೆ ಪೂಜ್ಯಳೆಂದು ಸರಿಮಿದುನೋಡೆ
 ವನಿತೆ ಬರಿವೆಂಡಿರಾಗಿರೆ ಬರದ ಪಾರಮ್ಯ ಹೊದೆವು
 ದವಳಂ ತಾಯ್‌ಎನೆ ||

ಕಾಲಕೆಲವನು ಕಳೆದರಿಂತು ಸುಖದೊಳ್ ದಿನದ
ಸಾಲು ಜೀವನದೆರಡು ಹೊನ್ನದಾರವ ಹಿಡಿದು
ಮಾಲೆಯಂ ಪೋಣಿಸಿದ ನಕ್ಷತ್ರಗಳತೆರದೆ

ನೈರ್ಮಲ್ಯದಿಂ ಬೆಳಗಲು

ಆಲಯಂ ಸಗ್ಗಮಲೆ ಸತಿಪತಿಯರರಡು ಮನ
ಮೇಳಮಿಸಲಾಗ ನಡೆನುಡಿಯಲ್ಲ ಪಾಲಿಸುವು
ದಾಲವಾಲದ ಜಲಂ ಚಂಗುಟಿಯಲತೆಯನೆಂತಂತೆ

ಬಾಳಿನ ಸುದಿವನು ||

ಅರಸನೊಮ್ಮೆ ಮ್ಮಗರಮನೆಯವನದಂತರದೊ
ಳರಸಿ ಯೊಡಗೂಡಿ ನಡೆಯುತ್ತಲದರೂಳಲ್ಲ
ಅರಸಂಜೆ ಸುಳಿಯುತ್ತಿಹ ತಿಳಿಸೀರ ಕೊಳಗಳನು ಬರಿದ

ತಾವರ ಪೂವನು

ಕರಿಯನೈದಿಲನುಮಲ್ಲಲ್ಲಿ ತನ್ನನೆ ತಾನು
ಮರೆದು ಬೆಳೆದಿಹ ವೃಕ್ಷವನು ಹಿಡಿದ ಲತೆಯನು ಎ
ಹರಿಸೆ ಗೆಯ್ದಿರುವ ಕ್ರೀಡಾಪರ್ವತಂಗಳನು ಹೊದೆದ

ಸೂಬಗಂ ನೋಡುತ್ತೆ ||

ಆಟಕೆಸಗಿದಮಲೆಯ ಬರಿದಿರುವತಾವರೆಯ
ನೋಟವನುಗಲುವಂಜೆಗಳಕೊಳದ ಚಂದಿರನ
ಮಾಟಕರಸೂತನೈದಿಲೆಯ ವೃಕ್ಷವಕೂರ್ತ

ಮಡದಿಯೊಲು ಹಿಡಿದಲತೆಯ

ಧಾಟಿಯೊಂದಾದೊಡಯುಮರಸಿತಿಯ ಸೊಬಗದು
ಸಾಟಿತಾನಲ್ಲಿಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೆ ಮತ್ತವಳೆ
ನೋಟದಿಂದಾವರಿಸಿ ಮನದಿ ನನೆಕೊನೆವೋಗ ತೇಲ್ವು

ನಂತಾನಂದದೊಳ್ ||

ಅಟುಣ

ಒಂದುದಿನವಿಂತುಟುದ್ಯಾನದಲಿ ನೃಪತಿಯಾ
 ನಂದದಿಂ ಸತಿವೆರಸುನಿಹರಿಸುತೆ ತಮ್ಮಣುಗ
 ಕಂದನಂಕುರಿತ ಸಲ್ಲಾಪದೊಳು ನಡೆಯುತಿರೆ
 ಬೀಳುತಾಕಾಶದಿಂದೆ

ನಂದನದೆ ಪಾರಿಜಾತದ ಓಲಗದಿ ಸುಳಿವ
 ಮಂದಮಾರುತನ ಸರಸವ ನನೆದು ನಗುವ ಒಂ
 ದಂದದಿಂ ನೆರೆಮರೆವ ಕಮ್ಮಲರವಾಲೆಯೊಂದವಳ
 ಕೊರಳಂ ಸೀದುದು ||

ಆಮಲರವಾಲೆಯೊಡಲನು ಸೋಂಕಿತೆಂದೊಡನೆ
 ಕೋಮಲಾಂಗಿಯು ಜೀವವಳಿದು ಬಿಳ್ಳಳು ನೆಲಕೆ
 ಶ್ಯಾಮವಾದುದು ತಾವರೆಯ ತೆರದ ನೊಗವು ತುಟಿ
 ಕಣ್ಣುಲರಾ ಮರೆಗೊಂಡುದು
 ಕಾಮುನಿಯ ಪರಿಯಿದೇನೆಂದರಿಯದಾನ್ಯಪಲ
 ಲಾಮನಲ್ಲಿಯೆ ಕುಳಿತು ಬೀಸಿ ವಸ್ತ್ರಟ ಕೇಶ
 ದಾಮಪಂ ಸರಿಸುಡಿಯುಪಚರಿಸುತೆಚ್ಚರಿಸಲೆಂದು
 ಚಣದೊಳ್ಳೊಡಗಿದಂ ||

ಕಳೆಯಲರಗಳಿಗೆಯರಿದನು ದೇಹವನು ಜೀವ
 ಸುಳಿದು ಹೋಗಿಹುದೆಂದು ಕಂಪಿಸುತೆ ಹಾಯೆನ್ನ
 ಸುಳಿದುಹೋದೆಯ ದೇವಿ ಇನ್ನು ಜೀವದ ಹೊರೆಯ
 ನಾನೆಂತು ತಾಳಲಯ್ಯೋ
 ಮುಳಿವೊ ಬೇಸರೂ ಮೇಣು ಮಾಯೆಯೋ ಎಂದು ದೊರೆ
 ಯಳಲಿ ಅಕ್ಕಾರಿ ಬಸವಳಿದು ನೆಂದೊಳುರುಳ್ಳು
 ಒಳಲ ಮೆಯ್ಯರೆದು ಮತ್ತರೆದು ಮರುಳಾಗಿಯರೆತಿಳಿನಲಿ
 ವೊರಯಿಟ್ಟನು||

ಅಡುಗ

ಇಂತು ಖೇದದಿ ದಹಿಸಿ ಜೀವ ದೇಹವನುಳಿದು
ಕಾಂತಿಯೊಡವೋಗಲೆಣಿಸುತ್ತಲಿಹುದೊ ಪೇಳ್ವುದೆಂ
ಬಂತೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಸಳೆಯುತ್ತಿರ ಸಗ್ಗದಿನೊರ್ಪದೂತನೈ
ತಂದು ಒಳಗೆ

ಶಾಂತಭಾವಂ ಮನಕ ಒರುವಂತೆ ಸಿಡಿಯುತ್ತೆ ದು
ರಂತದುಣುವ ಶಮನಗೊಳಿಪಂತೆ ಸುಯಾದ
ಸಂತಯಿವ ದಾಂತವಚನವನುಡಿದು ಪೇಳ್ವನೆಲೆ
ನರಪ ಲಾಲಿಸು ತತ್ಪವ ||

“ ಅಳಲಬಾರದು ಹೋದವರಿಗಿಂತುಟೆರಿದರ್ಕ
ಳಳಲದೆಯೆಸಿಲಲು ಮನಬಾಗದಿದು ದಟೆಮಪ್ಪು
ದಳಲುವರೆಯರಸಿಮಿಷವಳಲೆಸರಿಯೈಸೆ ಒಡನೆಯ
ಮನದಿ ಧೀರತೆಯನು

ತಳಿದು ನಡುವನುಕಟ್ಟಿ ದೇವರಸಗಂದು ಕೊ
ಟ್ಟುಳಿದಿರುವ ಕಾರ್ಯವನು ಮಾಡುವುದು ಧರ್ಮವಿದು
ಅಳಲಲೀತಕ ನನೆಯುತಾಕೆಯನು ಧನ್ಯಳಾರಯಿ
ಸುವರೆ ನಿನ್ನದೇವಿ ||

“ ದೇವದೇವನು ನೇಮಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವನು ಮುಗಿಸಿ
ಯಾವ ಕುಂದನು ತರದೆ ಜೀವನದಿನಡದು ಸಂ
ಭಾವನೆಯ ಕೊಂಡಂತೆ ಸಾವ ಹೂಮಾಲೆಯಲಿ
ಧರಿಸಿದಳು ನಿನ್ನರಾಣಿ

ಪಾವನೆಯು ದೇವಿ ನೀನವಳಂತೆ ನಡೆ ದೊರೆಯ
ದೇವನಿತ್ತಿಹಕಜ್ಜವನುಗೆಯ್ದು ಜೀವನಕೆ
ಸಾವನಂತ್ಯದ ಮಹಾ ಸಂಭಾವನೆಯದೆನಿಸಲೆಂತಂತೆ
ನಡೆಪಧವನು ” ||

ಜಿಜ್ಞಾಸೆ.

ಒಂದೊಂದು ಸಮಯದಲಿ ಮನವಳುಕಿ ಕೇಳುವುದು
 “ ನೀನಿರುವ ಮಾತು ನಿಜವೋ ”—
 ಒಂದೊಂದು ವೇಳೆ, ಎಚ್ಚಿತ್ತಿಯನೆ ಕಾಣದೆ
 ಅನುಪೂರ್ವಿಯಾಗಿ
 ಬಂದಿರುವ, ಒರಿಯ ಬಾಳೆಂದೆಂಬ ವ್ಯಾಘ್ರಕ್ಕೆ
 ತೀಸಿಯೊದಗಿಸುವುದೆಂಬ
 ಒಂದು ಕರ್ತವ್ಯದಲಿ ಮುಳುಗಿ, ತಿಳಿವಿನನೋಟ
 ಮ್ಲಾನವಾಗಿರಲು ನಾನು
 ಅಂಧನಾಗುತ್ತೆ ತೊಳಲಿ ಸಂದೇಹದಲಿ ಸಿಲುಕಿ
 ನೀಸಿಕೆಯ ಎಂದೆಂಬೆನು.

ನೀನಿಹುದು ನಿಶ್ಚಯವು. ನೀನು ಇಲ್ಲದೆ ಇರಲು
 ಸಿನ್ನ ಭಾವವಿದೇತಕೆ ?
 ನಾನರಿವ ಮನದ ದೂರಪ್ರಾಂತ ನೀಮೆಯಲಿ
 ಇನ್ನೆಂತ ಕಂದರದಲಿ
 ಏನಾನುಮುದಯಿವುದೊ ಪಿರಿದೊಳ್ಳಿತೆನಿಸುವುದೊ
 ನನ್ನಿ ಅದು ನಿತ್ಯವಹುದು ;
 ನಾನಾವುದನು ಪಿರಿದು ಸುಂದರವಿದೊಳಿತೆಂದು
 ಎನ್ನೊಳೇ ಎಳಸುತಿಹೆನೊ
 ಏನೊಂದ ಬಿಡದೆ ಸನ್ನತ ಎಲ್ಲವನು ನಾನು
 ನಿನೊಳನುಭವಿಪನೆಂದು.

ಅರುಣ

ನೀನಿರ್ಪೆ ; ಇರ್ಪೆನಾಂ , ಅವ್ಯಯಾ ಅಕ್ಷರಾ
ದೂರಗಾಮಿಗಳೆನಿಸುವ
ಮಾನವನ ಮಾತುಗಳ ವಿಚಾರದನೆ, ಭಾವನೆಯು
ಪಾರಿ ಪಾರಿ ಪಾರಿ
ಯಾನದಲಿ ಸೋತಿರಲು ಸಿಲುಕದಿಹ ತತ್ಪವೇ,
ತೋರುತಿಹ ತೆರೆಯ ಹಿಂದೆ
ನೀನಿಹೆ ಸನಾತನ ಆನಂತಾ ಆನಾರಬ್ಧ
ಸಾರಿ ಉತ್ತಮರಥಮರು
ಮಾನವರು ಕೃತಿಗಳಕೃತಿಗಳು ನಿನ್ನೊಳು ಕೊನೆಗೆ
ಸೇರುವರು ಶಾಂತರಹರು.

ಮಂಗಳಾಚರಣ.

ಸಿರಿಯರಸಂ ಕರುಣಾಸಿಧಿ
ಪಿರಿಯಂ ಹರಿ ತಿಸುಳಿಯೆನಿಸಿ ಜಗವಿದನೆಲ್ಲಂ
ಪೆರುವ ಮೊರೆಯುವಳಿಯಿಸುವಾ
ಪರಮಾತ್ಮಂ ನೀಡಲೆಲ್ಲರಿಗೆ ಪರಶಿವಮಂ ||
ಇರವರಿವಾನಂದಂಗಳಾ
ಸುರಸಮತೆಯಿನೊಂದೆ ಮೆರವ ಶ್ರೀಪರವಾಸಂ
ಸ್ಥಿರತರದಿರವರಿವಂಪರಿ
ಪರಿಹರಿಸವನಸವರತವು ನೀಡುಗೆ ನಮ್ಮೊಳು ||
ಉತ್ತಮ ಕವಿತೆ ಬಳಿವ ಸಂ
ಪತ್ತಿಲ್ಲವ ಪಡೆಯಲೆಮ್ಮ ಕರ್ಣಾಟದ ನಾ
ಡುತ್ತಂಗಳದ ಶ್ರೀಯವ ಪುರು
ಷೋತ್ತಮನಿತ್ತೆಲ್ಲ ಜಗವ ಸಲಹುಗೆ ಶ್ರೀಶಂ ||

ಶ್ರೀನಿವಾಸರಚಿತ.

೧. ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು.

“ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿನೋದಕರವಾದ ಮತ್ತು ವ್ಯವಹಾರಜ್ಞಾನವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಹತ್ತು ಕತೆಗಳುಂಟು ಕತೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಈ ಗ್ರಂಥಕಾರರು ನೈಪುಣ್ಯವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವರು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಮಾದರಿಯ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಥಾಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನಾವು ಪ್ರಾಯಶಃ ನೋಡಿಲ್ಲ ”—ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ಪತ್ರಿಕೆ ಬೆಲೆ ರೂ. ೧—೦—೦.

೨. ಬಿನ್ನಹ.

“ ಇದೊಂದು ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಗೀತಾವಳಿ ‘ನಿರೀಕ್ಷೆ,’ ‘ವೈಶಾಖದಲ್ಲಿ,’ ‘ದನಕಾಯುವ ಹುಡುಗರು’ ಮೊದಲಾದ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಂಬರುವ ಕವಿಯ ಕಲ್ಪನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ವರ್ಣನಾಚಾರುರ್ಯಾದಿಗಳು ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾದುವು ಮೃದು ಮಧುರವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಇಷ್ಟು ಲಲಿತವಾದ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಸೊಬಗನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತೆ ಇಷ್ಟು ಮನೋಹರವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸುವ ಗೀತೆಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಪೂರ್ವವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅತುಕ್ತಿಯಾಗಲಾರದು —ಟಿ ಎಸ್ ವಿ (ಬೆಂಗಳೂರು ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜ್, ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರರಾ ಮ|| ರಾ|| ಟಿ ಎಸ್ ವೆಂಕಣಯ್ಯ, ಎಂ ಎ, ಅವರು)

“ ಕತೆಗಳು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೊಸತಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು ಹುಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ನೂತನವಾಗಿವೆಯೋ, ಹಾಗೆಯೇ ಪದಗಳೂ ಕೀರ್ತನೆಗಳೂ ದೇವರ ನಾಮಗಳೂ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೊಸವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ “ಬಿನ್ನಹ”ದ ಪದಗಳು—ಅಥವಾ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವಸಮ್ಮತವಾಗಿ ಕೆಲವು, ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದಲ್ಲಿಯೂ ನೂತನವಾಗಿ ಆನಂದದಾಯಕವಾಗಿವೆ ”—ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ ಬೆಲೆ ಆಣೆ ೦—೫—೦.

೩. ಶಾನ್ತಾ.

(ಸಣ್ಣ ದೃಶ್ಯ)

(ಉನ್ನತ ಶೃಂಗೇಶಪಾಖ್ಯಾನ)

“ ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ ಕಲ್ಪನಾಚಾರುರವನ್ನೂ ಲೋಕವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನೂ ವರ್ಣನೆಗಳ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನೂ ಉದಾರವಾದಿತಿಗಳನ್ನೂ ಸರಸಹಾಸ್ಯಗಳನ್ನೂ ಲಲಿತವಾಗಿಯೂ ಭಾವಗರ್ಭಿತವಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಕನ್ನಡ ಶೈಲಿಯನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಿರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಈ ಹೊಸ ಗ್ರಂಥದ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಉಪಚಾರ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ . ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಬಂದ ಸಂಸ್ಕೃತದಾಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ರಚಿತವಾಗುವ ಗ್ರಂಥರಾಶಿಯನ್ನು ಓದಿ ಬೇಸರಪಟ್ಟು ಹೊಸಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಭಾವಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕಲ್ಪನಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುದುರಿಸಬಲ್ಲ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸರ ಲೇಖನಗಳು ಬಹಳ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ ”—ಅರ್ಥ ಸಾಧಕ ಪತ್ರಿಕೆ ಬೆಲೆ ಆಣೆ ೦—೫—೦.

ಶ್ರೀನಿವಾಸರಹಿತ.

೪. ಸಾವಿತ್ರಿ.

“ಕೆಲವು ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು, ಬಿನ್ನಹ—ಮೊದಲಾದ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಒಪವಗಳನ್ನು ಹೊಸ ಮೆರುಗಿನಿಂದ ಕನ್ನಡನುಡಿವಣ್ಣಿಗೆ ತೊಡಿಸಿರುವ ಈ ಲೇಖಕರು ವಾಚಕರಿಗೆ ಹೂಸ ಬರಲು ಪುರಾಣಪ್ರಸಿದ್ಧಳಾದ ಸಾವಿತ್ರಿಯ ಕಥೆಯು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತೇ ಇದ್ದರೂ ಅದು ಇದರಲ್ಲಿ ಚಮತ್ಕಾರವಾದ ದೃಶ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿರುವುದು ಒಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಗ್ರಂಥವು ಮನೋಹರವಾಗಿದೆ” —ಜಯ ಕರ್ಣಾಟಕ

“ಗ್ರಂಥದ ಆಕಾರವು ಸಣ್ಣದಾದರೂ ಕಾವ್ಯದ ಯೋಗತೆಯು ಸಣ್ಣದಲ್ಲವೆಂಬದಾಗಿ ಶ್ರೀನಿವಾಸರ ಕಾವ್ಯರಚನಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನರಿತಿರುವವರಿಗೆ ನಾವು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. . . ಇಂತಹ ಉತ್ತಮಕಾವ್ಯಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿರುವುದು ಕನ್ನಡಿಗರ ಸೌಭಾಗ್ಯವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ” —ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕರ್ಣಾಟಕ

ಬೆಲೆ ಆಣೆ ೦—೬—೦.

೫. ಸಣ್ಣ ಕತೆಗಳು.

“ಪ್ರಕೃತ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೆ ನಾಲ್ಕು ಕತೆಗಳು ನೀತಿಬೋಧಕವಾಗಿಯೂ, ಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ, ರಸವತ್ತಾಗಿಯೂ, ಚಿತ್ತಾಕರ್ಷಕವಾಗಿಯೂ, ಲಲಿತವಾದ ಭಾಷೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದವಾಗಿಯೂ ಇವೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರು ವ್ಯಕ್ತಿ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕೇವಲ ಅಂದವಾಗಿಯೂ, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಚಮತ್ಕಾರವಾಗಿಯೂ ಚಿತ್ರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ ಮನುಷ್ಯತೆಯೆಂಬ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರ ಚತುರತೆಯು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣುವುದು” —ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ

“ಕಥೆಹೇಳುವ ಸೊಗಸು ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕಥೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲೆಂಬಂತೆ ತುಂಬಿ ತುಳುಕುತ್ತಿದೆ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿತವಾದ ಚಿತ್ರಗಳು ರೂಪು ತಾಳಿ ಮನಸ್ಸಿನಮುಂದೆ ಬಂದು ನಲಿದಾಡುವುವು ಇದೇ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸೌರಭದ ಪರಮಾವಧಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವನ ಪಥದಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕಥಾವಸ್ತುವಿದೆ, ಅಂತಹ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಥಾವಸ್ತುವನ್ನು ನಿತ್ಯೋನಯೋಗದ ಸರಳವಾದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಕೂಡಾ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಮಾರ್ಗವಿದೆಯೆಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದುದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀನಿವಾಸನ ಕಥೆಗಳೇ ಮೂಲ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿವೆ . . . .”

—ಕನ್ನಡ ಸಹಕಾರಿ ಬೆಲೆ ಆಣೆ ೦—೮—೦.

೬. ಸಾಹಿತ್ಯ.

ಒಂದು ಉಪನಾಸ ೧೧೬ ಪುಟ ಬೆಲೆ ೧೨ ಆಣೆ.

ಈ ಪುಸ್ತಕಗಳು ದೊರೆಯುವ ಸ್ಥಳಗಳು —
 ಮ|| ಎಂ. ಎಸ್. ರಾವ್ ಕಂಪೆನಿ, ಅಸೆನ್ಬ್ಲೊ ರೋಡು,
 ಕರ್ಣಾಟಕ ಸಂಘ, ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜ್,
 ಕರ್ಣಾಟಕ ಪ್ರಕಟನಾಯು, ಒಸವನಗುಡಿ, ಬೆಂಗಳೂರು.

